

Maja Bezić
Split

Hela Bešlić
Split

PROUČAVANJE TALIJANSKOG JEZIČNOG UTJECAJA I TALIJANIZAMA U GOVORIMA DALMACIJE: KRONOLOŠKI I ABECEDNI POPIS IZABRANE LITERATURE

UDK 811.163.42'373.45:811.131.1](497.58)

Rukopis primljen za tisak 8. 7. 2024.

Stručni rad
Professional paper

Cilj je rada popisati studije koje se bave proučavanjem talijanskog utjecaja i talijanizama u leksiku dalmatinskih govora, posebno u govorima čakavskog tipa. Sustavnim pretraživanjem bibliografskih baza i *online* repozitorija znanstvenih i stručnih radova te konzultiranjem literature vezane za talijanski jezični utjecaj i hrvatsko-talijanske jezične kontakte u Dalmaciji, izdvojena su i analizirana 202 rada objavljena u posljednjih stotinjak godina. Izrađena su dva popisa radova: abecedni i kronološki popis. Na osnovi sadržaja radova, korištene metodologije i rezultata istraživanja utvrđeno je da se u najvećem broju radova obrađuju talijanizmi i kalkovi nastali prema talijanskom modelu. Analizirana građa prikupljena je iz dijalektalnih rječnika, novina, književnih djela i arhivskih izvora te od ispitanika i na terenskim istraživanjima. Obrađivana je na etimološkoj, fonološkoj, morfološkoj, leksičkoj i semantičkoj razini koristeći se metodologijom iz područja kontaktne, kontrastivne, povijesne i funkcionalne lingvistike, sociolingvistike, onomastike, glotodidaktike te stilistike.

Ključne riječi: talijanski jezični utjecaj; talijanizmi; govori Dalmacije; leksik; jezični kontakti.

1. UVOD

Romanizmi su prepoznatljiva značajka leksika lokalnih govora u Dalmaciji, posebno priobalnih i otočnih govora čakavskog tipa (Lisac, 2003: 59, 2009: 15; Vidović, 1978: 39). Rezultat su stoljetnih jezičnih i kulturnih slavensko-romanskih i hrvatsko-talijanskih prožimanja koja su obilježila povijest Dalmacije (Sočanac, 2004; Šimunković, 2009). O toj bogatoj jezičnoj povijesti naše, istočne jadranske obale piše V. Vinja: »Više tisućljeća povijesti velikog mora ostavilo je svoje tragove: dvije najveće civilizacije, koje su na njemu nastale, utisnule su neizbrisivi pečat na obalama gdje je jedna graničila s drugom i na kojima su najjužniji južni Slaveni – Hrvati – našli svoju novu postojbinu. Zaustavivši se na jadranskoj obali mora, koje je tada bilo središte svijeta, brzo su prihvatili i usvojili zatečena imena, stvarali svoja, posuđivali od susjeda, miješali svoje i njegovo, i od svega toga izgradili svoj vlastiti sustav u kojem je bilo mjesta i za njihovo i za susjedovo, za staro i za novo. I kako more rastavlja i dijeli samo u očima onih koji su mu daleko, ubrzo su vidjeli da ono spaja i ujedinjuje sve one koji na njemu i od njega žive. Ista prastara riječ koja je u grčkom označila *more*, Romanima je poslužila da kažu *most*, dok su je Slaveni uzeli da označe *put*« (Vinja, 1986: 38).

Romanski jezični utjecaj u Dalmaciji bio je višeslojan, a prema rezultatima dosadašnjih istraživanja najznačajniji utjecaj imali su mlađi jezični slojevi, odnosno mletački, tršćanski i talijanski, i to uglavnom na leksičkoj razini (Bezić i Čudina Turčinov, 2024; Gačić, 1979a, 1979b, 2002 i 2003; Galović, 2013, 2014, 2017 i 2019; Galović i Papić, 2016; Galović i Marković, 2021; Jernej, 1956; Marković, 2019; Nigoević, 2007c; Sočanac, 2004; Šimunković, 2009; Šimunković i Kezić, 2004; Šimunković i Alujević Jukić, 2011; Vidović, 1978). U ovom radu nastojat ćemo popisati studije koje obrađuju talijanski jezični utjecaj i talijanizme zabilježene u dalmatinskim čakavskim i štokavskim govorima te prikazati njihov kronološki slijed. Pod talijanskim jezičnim utjecajem podrazumijevamo i utjecaj sjeverno-talijanskih dijalekata mletačkog i tršćanskog, kao što pod pojmom *talijanizam* podrazumijevamo posuđenice preuzete u lokalne govore Dalmacije iz talijanskog jezika, ali i iz mletačkog i tršćanskog. Među talijanizmima velik broj replika preuzet je iz mletačkoga, no brojni su i slučajevi u kojima je, zbog preklapanja mletačkog i talijanskog modela, teško utvrditi odgovara li dijalektalna replika mletačkom ili talijanskom modelu (Bezić i Čudina Turčinov, 2024: 33–34).

2. PROUČAVANJE TALIJANSKOG JEZIČNOG UTJECAJA I TALIJANIZAMA U HRVATSKOM JEZIKU I GOVORIMA DALMACIJE

Talijanski jezični utjecaj i talijanizmi u hrvatskom jeziku proučavani su u okviru istraživanja slavensko-romanskih jezičnih veza i romanizama. Začetnici hrvatske romanistike koji su pridonijeli i proučavanju talijanskog jezičnog utjecaja i talijanizama u hrvatskom jeziku naši su veliki romanisti Petar Skok i Mirko Deanović, potom Josip Jernej, Vojmir Vinja, Žarko Muljačić i Pavao Tekavčić. Oni su svojim radovima i istraživanjima postavili temelje proučavanja slavensko-romanske simbioze na našim prostorima, ali i hrvatsko-talijanskih kulturnih i jezičnih veza. Od 2000. godine znatno je porastao broj radova koji se bave talijanskim jezičnim utjecajem i talijanizmima u hrvatskom jeziku i govorima Dalmacije. Među novijim radovima potrebno je svakako izdvojiti tri znanstvene monografije filologinja Lelije Sočanac (2004), Ljerke Šimunković (2009) i Masline Ljubičić (2011), kao i njihove radove o toj tematici.

Za proučavanje talijanizama u hrvatskom standardnom jeziku posebno je važna monografija L. Sočanac *Hrvatsko-talijanski jezični dodiri s rječnikom talijanizama u standardnome hrvatskom jeziku i dubrovačkoj dramskoj književnosti* (2004). Monografija donosi detaljan uvid u teoriju i terminologiju kontaktne lingvistike, potom prikaz povijesnog konteksta hrvatsko-talijanskih jezičnih i kulturnih kontakata, analizu fonološke, morfološke i semantičke adaptacije talijanizama zabilježених u hrvatskom standardom jeziku i dubrovačkoj dramskoj književnosti te analizu prebacivanja kodova u dubrovačkim književnim i arhivskim tekstovima. Na kraju monografije priloženi su rječnici i abecedni popisi obrađenih talijanizama. U rječnicima su za svaku repliku navedeni talijanski model, izgovor, gramatička odrednica, značenje i oznaka vrste adaptacije.

Dvojezična monografija Lj. Šimunković, *I contatti linguistici italiano-croati in Dalmazia. Hrvatsko-talijanski jezični dodiri u Dalmaciji* (2009), značajan je doprinos proučavanju višejezične povijesti Dalmacije, dokumentirane u arhivskim i drugim povijesnim izvorima te prikazu i analizi talijanskih posuđenica i kalkova u govorima dalmatinskog priobalja i otoka. U prvom dijelu monografije prikazan je dijakronijski presjek jezičnih dodira u Dalmaciji tijekom nekoliko razdoblja, od vremena rimske provincije Dalmacije do početka 21. stoljeća, a u drugom su dijelu obrađeni i oprimjereni posuđenice i kalkovi nastali od talijanskih modela. Talijanizmi su prikupljeni iz dijalektalnih rječnika dalmatinskih priobalnih i otočnih govora, a primjeri kalkova preuzeti su iz svakodnevnog govora, rječnika, dijalektalnih tekstova, novina i arhivskih dokumenata. Posebno je korisna podjela i analiza dija-

lektalnih talijanizama prema semantičkim poljima kao okvir za daljnje semantičke analize dalmatinskih talijanizama.

U monografiji *Posuđenice i lažni parovi. Hrvatski, talijanski i jezično posredovanje* (2011) autorica M. Ljubičić sakupila je svoje radove posvećene različitim oblicima i vidovima jezičnog posuđivanja u hrvatskom i talijanskom jeziku. Autorica obrađuje lažne parove, semantičku specijalizaciju posuđenica te prilagodbu roda imenskih posuđenica u dvama jezicima. Sa stajališta proučavanja talijanizama, najzanimljivije je poglavlje o njemačkom kao jeziku posredniku u nastanku hrvatsko-talijanskih lažnih parova te poglavlje o vezi romanizama zastupljenih u hrvatskim govorima i hrvatsko-talijanskih lažnih parova.

3. POPIS STUDIJA O TALIJANSKOM JEZIČNOM UTJECAJU U GOVORIMA DALMACIJE

Sustavnim pretraživanjem bibliografskih bazâ i *online* repozitorija znanstvenih i stručnih radova (*CroRIS – CROSBİ, Google Scholar, Hrčak, Research Gate, Accademia.edu*) te konzultiranjem dostupne i nama poznate literature vezane za talijanski jezični utjecaj i hrvatsko-talijanske jezične dodire u Dalmaciji, izdvojena su i analizirana 202 rada objavljena u razdoblju od 1920. do 2023. godine. Izrađeni su abecedni i kronološki popis radova koje donosimo u ovom poglavlju.

U abecednom popisu radovi su poredani abecednim redom prema prezimenu autora, odnosno prezimenu prvog autora u slučaju suautorstva. Radovi istog autora poredani su kronološkim slijedom, od najstarijeg prema najnovijem. U kronološkom popisu radovi su podijeljeni u desetogodišnja razdoblja te svrstani prema godini objave počevši od 1920. do 2023. godine, uz iznimku zadnjeg razdoblja koje obuhvaća posljednjih 13 godina (Tablica 1).

Tablica 1. Broj objavljenih radova po razdobljima

razdoblje (od – do)	broj radova
1920. – 1930.	2
1930. – 1940.	3
1940. – 1950.	1
1950. – 1960.	12
1960. – 1970.	7
1970. – 1980.	17

razdoblje (od – do)	broj radova
1980. – 1990.	16
1990. – 2000.	13
2000. – 2010.	58
2010. – 2023.	73
Σ	202

Kronološki popis radova počinje od dvadesetih godina prošlog stoljeća, kada se počinju objavljivati radovi koji su obilježili začetke hrvatske romanistike, a time i proučavanja hrvatsko-talijanskih jezičnih dodira. Među prvim objavljenim radovima izdvajamo rad talijanskog filologa Carla Tagliavinija *Sugli elementi italiani del croato* (1942), u kojem autor poziva na istraživanje upotrebe, očuvanosti i učestalosti talijanizama u hrvatskim govorima na dalmatinskoj obali. U narednih nekoliko desetljeća, do kraja 20. stoljeća, objavljeno je sedamdesetak radova posvećenih proučavanju slavensko-romanskih i hrvatsko-talijanskih jezičnih i kulturnih prožimanja, etimološkoj obradi te različitim vrstama analize i klasifikacije romanizama i talijanizama zabilježenih u pomorskom, graditeljskom i meteorološkom nazivlju, u dalmatinskim urbanim govorima i u toponimiji. Među ove radove uvrstili smo i dva etimološka rječnika hrvatskog jezika, koji su i danas polazište i obvezna literatura svima koji se bave u prvom redu etimološkom obradom, ali i ostalim vrstama obrade romanizama u hrvatskom jeziku i njegovim govorima. To su *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* (1971. – 1974.) Petra Skoka, objavljen u četirima svescima sedamdesetih godina te *Jadranske etimologije. Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku* (1998, 2003 i 2004) Vojmira Vinje, čiji je prvi svezak objavljen devedesetih godina, a drugi i treći svezak početkom 21. stoljeća. Tim rječnicima srodna je i Vinjina etimološka studija u dvama svescima o nazivlju faune u Jadranskom moru naslovljena *Jadranska fauna. Etimologija i struktura naziva* (1986) te Filipijev rječnik pučke brodograđevne terminologije *Betinska brodogradnja – etimologijski rječnik pučkog nazivlja* (1997), koje smo također uvrstili u naš popis.¹ Među prvim objavljenim radovima u analiziranom razdoblju potrebno je svakako izdvojiti i radove Jasne Gačić (1979a i 1979b), koji predstavljaju prvi

¹ Napominje se da u popis nisu uvršteni talijanski i hrvatski jednojezični i dijalektalni rječnici, kao ni radovi koji se bave dalmatskim jezikom, talijanskim jezikom te mletačkim i dalmatinsko-mletačkim idiomom u Dalmaciji. Riječ je o literaturi korištenoj u analiziranim radovima, usko vezanoj za proučavanje romanskog te stoga i talijanskog jezičnog utjecaja u Dalmaciji, koja zaslužuje biti zasebno obrađena.

sustavni pregled i analizu adaptacije romanizama u jednom dalmatinskom urbanom govoru.

Od 2000. godine znatno raste broj radova koji se bave općenito romanskim ili isključivo talijanskim jezičnim utjecajem u govorima Dalmacije. Naime, u novom tisućljeću, u posljednje 23 godine, objavljen je 131 rad, odnosno gotovo dvostruko više nego u prethodnom analiziranom razdoblju od 80 godina (Tablica 1). Uvidom u sadržaj radova, korištenu metodologiju i rezultate istraživanja možemo zaključiti da se u najvećem broju radova obrađuju talijanizmi i kalkovi nastali prema talijanskom modelu, a dio se radova bavi i hrvatsko-talijanskim jezičnim i kulturnim dodirima. Talijanizmi se još uvijek često obrađuju u okviru proučavanja romanizama među kojima, kao što je rečeno, čine najbrojnije posuđenice romanskog podrijetla u leksiku dalmatinskih govora. Građa analizirana u popisanim radovima prikupljena je iz dijalektalnih rječnika, novina, književnih djela i arhivskih izvora te od ispitanika i na terenskim istraživanjima. Obrađivana je na etimološkoj, fonološkoj, morfološkoj, leksičkoj i semantičkoj razini koristeći se metodologijom iz područja kontaktne, kontrastivne, povijesne i funkcionalne lingvistike, sociolingvistike, onomastike, glotodidaktike te stilistike. Najviše je studija iz područja kontaktne i povijesne lingvistike, a najmanje iz područja funkcionalne lingvistike, glotodidaktike i stilistike. Uglavnom su obrađivani talijanizmi i talijanski jezični utjecaj u lokalnim, pretežno čakavskim govorima dalmatinske obale i otoka, a u manjem se broju radova obrađuju talijanski jezični elementi i utjecaj u štokavskim govorima dalmatinskog zaleđa. U znatnom broju radova obrađena je etimologija talijanizama te njihova adaptacija na svim jezičnim razinama. Među ovim radovima izdvajamo monografije koje donose sustavno i pregledno obrađene talijanizme i prikaz hrvatsko-talijanskih jezičnih i kulturnih prožimanja te su vrijedni izvori i literatura za daljnja istraživanja: *Govori grada Zadra s rječnikom romanizama* Irene Marković (2019), *Romanizmi u Berekinu* Magdalene Nigoević (2007c), *Hrvatsko-talijanski jezični dodiri s rječnikom talijanizama u standardnome hrvatskom jeziku i dubrovačkoj dramskoj književnosti* Lelije Sočanac (2004), *I contatti linguistici italiano-croati in Dalmazia. Hrvatsko-talijanski jezični dodiri u Dalmaciji* Ljerke Šimunković (2009a), *Glosar kuhinjske i kulinarske terminologije romanskog podrijetla u splitskom dijalektu* Ljerke Šimunković i Maje Kezić (2004) te *Romanizmi u djelima Ive Tijardovića* Ljerke Šimunković i Marijane Alujević Jukić (2011). Potrebno je također izdvojiti i prvi dio etimološkog rječnika vezanog za pučke nazive za morske životinje Nikole Vuletića i Vladimira Skračića *Leksik morske faune u sjevernoj Dalmaciji. Prvi dio: rječnik pučkoga nazivlja* (2018).

3.1. KRONOLOŠKI POPIS RADOVA

1920. – 1930.

- Maver, G. (1922). Parole croate di origine italiana o dalmatica. *Archivum Romanicum*, 6, 2, 241–253.
- Maver, G. (1924–1925). Intorno alla penetrazione del lessico italiano nel serbocroato della Dalmazia e dei territori vicini: criteri metodologici. *Atti dell'Istituto veneto di scienze, lettere e arti*, 84, 2, 749–770.

1930. – 1940.

- Skok, P. (1933). *Naša pomorska i ribarska terminologija na Jadranu. Od koga naučiše jadranski Jugosloveni pomorstvo i ribarstvo*. Split: Jadranska straža.
- Tagliavini, C. (1938). I rapporti di Venezia coll'Oriente Balcanico. Cenni sulla diffusione degli elementi veneti nel lessico delle lingue balcaniche. *Atti della XXVI Riunione della Società Italiana per il Progresso delle Scienze (Venezia, 12 – 18 settembre 1937)*, 3, 1, 115–123.
- Deanović, M. (1939). Sui rapporti culturali fra gli Italiani e Slavi meridionali attraverso i secoli. *L'Europa Orientale*, 19, 11–12, 384–389.

1940. – 1950.

- Tagliavini, C. (1942). Sugli elementi italiani del croato. U M. Bartoli i dr. (ur.). *Italia e Croazia*. 377–454, Rim: Reale Accademia d'Italia.

1950. – 1960.

- Deanović, M. (1950). Dubrovački govor i njegovi romanski elementi. *Ilustrirani vijesnik*, 345, 10–11.
- Skok, P. (1950). *Slavenstvo i romanstvo na jadranskim otocima*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Skok, P. (1951). Prilog proučavanju romanizama u hrvatskom ili srpskom jeziku. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Zagrebu*, 1, 445–485.
- Vinja, V. (1951). Calque linguistique u hrvatskom jeziku Marka Marulića. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Zagrebu*, 1, 547–566.
- Šupuk, A. (1952). Strani sintaktički utjecaj u našem primorskom govoru. *Pitanja suvremenog književnog jezika*, 2, 2, 246–270.
- Kahane, H., Kahane, R. i Koshansky, O. (1953–1954). Venetian Nautical Terms in Dalmatia. *Romance Philology*, 7, 2–3, 156–170.
- Deanović, M. (1954). Pomorski i ribarski nazivi romanskog porijekla na Lopudu. *Analiza Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku*, 3, 149–179.

- Kahane, H., Kahane, R. i Koshansky, O. (1954). Venetian Nautical Terms in Dalmatia. *Romance Philology*, 7, 4, 333–342.
- Vinja, V. (1954). O nekim oblicima romansko-slavenskih jezičnih miješanja: križanja – hibridne složenice – hibridne složenice tautološkog tipa. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Zagrebu*, 2, 199–208.
- Jernej, J. (1956). Sugli italianismi penetrati nel serbo-croato negli ultimi cento anni. *Studia Romanica*, 1, 55–82.
- Vinja, V. (1957). Alcuni tipi di incroci linguistici neolatino-slavi. *Studia Romanica Zagradiensia*, 3, 31–44.
- Deanović, M. (1958). Pomorski i ribarski nazivi na Krku, Korčuli i Lopudu, Geografsko-lingvistički prilog. *Zbornik instituta za historijske nauke u Zadru*, 2, 133–171.

1960. – 1970.

- Vidos, B. E. (1962). I problemi dell'espansione della lingua nautica veneziana con particolare riguardo all'Oriente Balcanico. *Bollettino dell'Atlante linguistico mediterraneo*, 4, 13–20.
- Bidwell, Ch. E. (1965). Further Venetian and Italian Nautical Terms in Serbo-Croatian. *Romance Philology*, 18, 4, 435–444.
- Deanović, M. (1966). Stratifikacija naših pomorskih i ribarskih naziva po njihovu porijeklu. *Pomorski zbornik*, 4, 735–744.
- Deanović, M. (1966 – 1967). Stratificazione lessicale sulle coste orientali dell'Adriatico. *Bollettino dell'Atlante linguistico mediterraneo*, 8–9, 161–171.
- Bidwell, Ch. E. (1967). Colonial Venetian and Serbo-Croatian in the Eastern Adriatic. A Case Study of Languages in Contact. *General Linguistics*, 7, 13–30.
- Muljačić, Ž. (1967). Die slavisch-romanische Symbiose in Dalmatien in struktureller Sicht. *Zeitschrift für Balkanologie*, 5, 1, 52–70.
- Vinja, V. (1967). Tautološki rezultati jezičnih dodira. *Suvremena lingvistika*, 4, 90–99.

1970. – 1980.

- Jernej, J. (1970). Interferenze linguistiche sulle coste orientali del bacino adriatico. *Bollettino dell'Atlante linguistico mediterraneo*, 10–12, 49–55.
- Muljačić, Ž. (1970). Scambi lessicali tra l'Italia meridionale e la Croazia. *Abruzzo*, 8, 45–55.
- Skok, P. (1971–1974). *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I – IV. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Deanović, M. (1972). Prestiti neolatini nella parlata di Ragusa. *Studia Romanica et Anglicana Zagradiensia*, 33–34–35–36, 679–694.

- Muljačić, Ž. (1973). Problemi della simbiosi slavo-romanza nell'Adriatico. *Miscellanea*, 2, 21–39.
- Vidović, R. (1974). O frekvenciji romanskog leksika talijanskog mletačkog porijekla u splitskom čakavskom govoru. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 2, 5–122.
- Muljačić, Ž. (1975). Contatti linguistici fra la Croazia e l'Italia centrale e meridionale. U P. F. Palumbo (ur.). *Atti I Congresso Internazionale sulle Relazioni fra le due Sponde adriatiche, Momenti e problemi della storia delle due Sponde adriatiche*, 235–248. Lecce: Centro di Studi Salentini.
- Muljačić, Ž. (1976a). Noterelle lessicali italo-croate. U V. Pisani i C. Santoro (ur.). *Italia linguistica nuova ed antica. Studi linguistici in memoria di Oronzo Parlangeli*, 2, 197–203. Galatina: Congedo Editore.²
- Muljačić, Ž. (1976b). Su alcuni toscanismi antichi nel dialetto croato di Dubrovnik. *Bollettino dell'Atlante Linguistico Mediterraneo*, 13–15, 9–17.
- Tekavčić, P. (1976). O kriterijima stratifikacije i regionalne diferencijacije jugoslavenskog romanstva u svjetlu toponomastike. *Onomastica Iugoslavica*, 6, 35–56.
- Gačić, J. (1977). Gramatičke interferencije i morfosintaktička adaptacija kod romanskih posuđenica u splitskom čakavskom govoru. *Radovi pedagoške akademije*, 2, 111–122.
- Vinja, V. (1977). Struktura i etimologija jadranskih naziva za riblje parove »trilja – barbun« i »skuša – lokarda«. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 7, 2, 5–45.
- Vidović, R. (1978). *Čakavske studije*. Split: Čakavski sabor.
- Gačić, J. (1979a). Romanski elementi u splitskom čakavskom govoru. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 9, 1, 3–54.
- Gačić, J. (1979b). Romanski elementi u splitskom čakavskom govoru. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 9, 2, 107–155.
- Gerersdorfer, V. (1979). Romanizmi u dubrovačkom govoru. *Zadarska revija*, 1, 1–19.
- Gerersdorfer, V. (1979 – 1980). Romanizmi u dramama Ive Vojnovića. *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 19, 19, 61–75.

² Objavljeno i u Muljačić, Ž. (2000). *Das Dalmatische: Studien zu einer untergegangenen Sprache (Quellen und Beiträge zur kroatischen Kulturgeschichte, 10)*, 257–270. Köln – Weimar – Wien: Böhlau. Verlag.

1980. – 1990.

- Muljačić, Ž. (1982). Noterelle linguistiche slavo-romanze (in margine al DAM). U O. Winkelmann i M. Braisch (ur.). *Festschrift für Johannes Hubschmid zum 65. Geburtstag. Beiträge zur allgemeinen, indogermanischen und romanischen Sprachwissenschaft*, 495–508. Bern – München: Francke Verlag.³
- Tekavčić, P. (1982). Le due sponde dell'Adriatico nei due millenni di storia linguistica romanza. *Abruzzo*, 20, 1–3, 41–60.
- Anić, V. (1983). O položaju romanizama u našem književnom jeziku. Prilog uvidu u regionalno u književnom jeziku. *Književni jezik*, 1, 11–18.
- Muljačić, Ž. (1983). Sui venezianismi nello slavo balcanico occidentale (Aspetti storici – principi metodologici – compiti futuri). U G. Holtus i M. Metzeltin (ur.). *Linguistica e dialettologia veneta. Studi offerti a Manlio Cortelazzo dai colleghi stranieri*, 243–251. Tübingen: Narr.
- Marasović-Alujević, M. (1984). Romanizmi u graditeljskoj terminologiji u Dalmaciji. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 12, 1–2, 55–103.
- Vidović, R. (1984). *Pomorski rječnik*. Split: Logos.
- Šimunković, Lj. (1985). Meteorološka terminologija romanskog porijekla u dijalektima istočne obale Jadrana. *Vijesti pomorsko meteorološke službe*, 31, 3–4, 20–23.
- Vinja, V. (1985a). Etimološki prilozi čakavskoj aloglotiji I. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 13, 1, 57–78.
- Vinja, V. (1985b). Etimološki prilozi čakavskoj aloglotiji II. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 13, 2, 3–14.
- Vinja, V. (1986a). *Jadranska fauna. Etimologija i struktura naziva. Prva i druga knjiga*. Split: Logos.
- Vinja, V. (1986b). Hibridni rezultati jezičnih dodira. *Filologija*, 14, 419–432.
- Vinja, V. (1987). Etimološki prilozi čakavskoj aloglotiji III. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 15, 1, 3–41.
- Filipi, G. (1988). Terminologia degli squeri dalmati (stratificazione). U M. Cortelazzo (ur.). *Guida ai Dialetti Veneti X*, 147–151. Padova: CLEUP.
- Metzeltin, M. (1988). Venezianisch und Italienisch in Dalmatien / Veneziano e italiano in Dalmazia. U G. Holtus, M. Metzeltin i Ch. Schmitt (ur.). *Lexicon der Romanistischen Linguistik, Band/Volume IV*, 551–569. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.

³ Objavljeno i u Muljačić, Ž. (2000). *Das Dalmatische: Studien zu einer untergegangenen Sprache (Quellen und Beiträge zur kroatischen Kulturgeschichte, 10)*, 281–289. Köln – Weimar – Wien: Böhlau Verlag.

- Skračić, V. (1989). Odnos između hrvatskih i mletačkih geografskih termina (na sjevernodalmatinskim otocima). *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 17, 1, 61–71.
- Šimunković, Lj. (1989). Romanizmi u dalmatinskim urbanim govorima. *Književni jezik*, 18, 3, 238–243.

1990. – 2000.

- Gačić, J. (1991). Konvergencija kultura i kulturno posuđivanje (na materijalu splitskog govora). U M. Andrijašević i Y. Vrhovac (ur.). *Prožimanje kultura i jezika*, 217–220. Zagreb: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
- Ljubičić, M. (1991). Parole ibride croato-venete nel »Vocabolario del dialetto veneto-dalmata« di L. Miotto. *Studia Romanica et Anglica Zagradiensia*, 36–37, 121–129.
- Metzeltin, M. (1992). La Dalmazia e l'Istria. U F. Bruni (ur.). *L'Italiano nelle regioni: lingua nazionale e identità regionali*, 316–335. Torino: UTET.
- Muljačić, Ž. (1992). I contatti linguistici e culturali slavo-romanzi nel bacino adriatico nel Medio Evo. *Storia e civiltà*, 3–4, 186–204.
- Vidović, R. (1993). *Jadranske leksičke studije*. Split: Književni krug.
- Vinja, V. (1994). Opreka grad vs. selo u prihaćanju aloglotskih leksičkih elemenata. *Folia onomastica Croatica*, 3, 133–141.
- Filipi, G. (1997). *Betinska brodogradnja – etimologijski rječnik pučkog nazivlja*. Šibenik: Županijski muzej Šibenik.
- Franušić, T. (1997). Talijanski elementi u dubrovačkim humoristično-satiričkim listovima iz 1952. *Dubrovnik. Nova serija*, 8, 1–3, 706–746.
- Skračić, V. (1997). Talasozoonimi i ribarski termini u istočnojadranskoj toponimiji. U B. Finka (ur.). *Tisuću godina prvog spomena ribarstva u Hrvata*, 197–217. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
- Filipi, G. (1998). Pomorski termini u rukopisnom latinsko-hrvatsko-talijanskom rječniku fra Josipa Jurina iz 18. stoljeća: plovila, dijelovi plovila i plovidba. *Folia onomastica Croatica*, 7, 75–87.
- Vinja, V. (1998). *Jadranske etimologije. Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*, I. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Školska knjiga.
- Sočanac, L. (1999a). Deiksis i jezično posuđivanje: romanizmi u dubrovačkom govoru. U L. Badurina, N. Ivanetić, B. Pritchard i dr. (ur.). *Teorija i mogućnosti primjene pragmalingvistike*, 703–715. Zagreb – Rijeka: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
- Sočanac, L. (1999b). Transmorfemizacija talijanizama. *Filologija*, 33, 15–54.

2000. – 2010.

- Malinar, S. (2000). Italiano e croato a contatto. U S. Vanvolsem i dr. (ur.). *L'Italiano oltre frontiera*, 2, 301–318. Firenze: Franco Cesati Editore.
- Šimunković, Lj. (2000). L'influsso del dialetto veneziano nel linguaggio della cucina e dell'arte culinaria sui dialetti della Dalmazia. U B. Van den Bossche, M. Bastiansen i C. Salvadori Lonergan (ur.). *Civiltà italiana Soavi sapori della cultura italiana*, 103–109. Firenze – München: Franco Cesati Editore.
- Ursini, F. (2000). Venezianismi marinareschi lungo le coste orientali dell'adriatico. U F. Fusco, V. Orioles i A. Parmeggiani (ur.). *Processi di convergenza e differenziazione nelle lingue dell'Europa medievale e moderna*, 343–351. Udine: Forum.
- Ljubičić, M. (2001). Sul ruolo del tedesco nella formazione dei falsi amici croato-italiani. *Studia Romanica et Anglicae Zagrabensis*, 45–46, 137–176.
- Skračić, V. (2001). Distribuzione italo-croata di lessico toponomastico sulle isole zaratine. U B. Cleri (ur.). *Atti del Convegno – Adriatico, un mare di storia, arte, cultura*, 115–125. Ancona: Maroni.
- Sočanac, L. (2001). Talijanski elementi u hrvatskom jeziku: kulturno i intimno posuđivanje. *Riječ*, 7, 1, 77–88.
- Gačić, J. (2002). Stratificazioni adriatiche e il triestino. *Annales Series Historia et Sociologia*, 12, 1, 87–94.
- Ljubičić, M. (2002). Hrvatsko-talijanski lažni parovi: standardni jezik i dijalekt. *Filologija*, 38–39, 19–31.
- Malinar, S. (2002). Italiano e croato sulla costa orientale dell'Adriatico Dai primi secoli all'Ottocento (I). *Studia Romanica et Anglicae Zagrabensis*, 47–48, 283–310.
- Sočanac, L. (2002a). Talijanizmi u hrvatskome jeziku. *Suvremena lingvistika*, 53–54, 1–2, 127–142.
- Sočanac, L. (2002b). Multilingualism in 18th Century Ragusan Plays. U F. Ferluga-Petronio (ur.). *Plurilingvizam v Evropi 18. stoletja*, 235–258. Maribor: Slaviistično društvo Slovenije.
- Gačić, J. (2003). Jezična slojevitost na istočnoj obali Jadrana i dalmatinskomletački dijalekt. *Filologija*, 41, 21–32.
- Mataga, V. (2003). *Romanizmi u neretvanskome govoru*. Zagreb: Altagama.
- Muljačić, Ž. (2003). O dvjema vrstama hrvatskih »pseudoromanizama«. *Filologija*, 40, 95–112.
- Skračić, V. (2003). Kurnaska gajeta – sveti brod. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 31, 1–2, 33–51.

- Sočanac, L. (2003). Croatian-Romance Language Contacts in the Eastern Adriatic: a Historical Background. U P. Sture Ureland (ur.). *Convergence and Divergence of European Languages*, 373–387. Berlin: Logos Verlag.
- Ursini, F. (2003). La Romania submersa nell'area adriatica orientale. U G. Ernst, M. D. Gleßgen, Ch. Schmitt i W. Schweickard (ur.). *Romanische Sprachgeschichte Historie linguistique de la Romania*, 683–694. Berlin – New York: De Gruyter Mouton.
- Skračić, V. (2003 – 2004). Nazivi vjetrova i strana svijeta u Jadranskoj toponimiji. *Folia onomastica Croatica*, 12–13, 433–448.
- Vinja, V. (2003 – 2004). *Jadranske etimologije. Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*, II – III. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Školska knjiga.
- Kužić, K. (2004). Leksik i grafija u oporukama iz Kaštela na prijelazu iz 18. u 19. stoljeće. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 2, 203–252.
- Marasović-Alujević, M. (2004). Prilog etimologiji romanskih riječi u Marulićevoj hrvatskoj poeziji. U B. Lučin (ur.). *Marko Marulić, latinski i hrvatski pisac*, 121–129. Split: Književni krug Split.
- Pederin, I. (2004). Mjesto i uloga talijanskog jezika u Dalmaciji. *Mogućnosti*, 51, 4–6, 115–122.
- Sočanac, L. (2004). *Hrvatsko-talijanski jezični dodiri s rječnikom talijanizama u standardnome hrvatskom jeziku i dubrovačkoj dramskoj književnosti*. Zagreb: Nakladni zavod Globus.
- Šimunković, Lj. (2004). L'uso della lingua italiana in Dalmazia. U F. Bruni (ur.). *Niccolò Tommaseo: popolo e nazioni. Italiani, Corsi, Greci, Illirici. Atti del Convegno internazionale di Studi nel bicentenario della nascita di Niccolò Tommaseo*, 653–669. Roma – Padova: Editrice Antenore.
- Šimunković, Lj. i Kezić, M. (2004). *Glosar kuhinjske i kulinarske terminologije romanskog podrijetla u splitskom dijalektu*. Split: Dante Alighieri Split.
- Rožman, M. (2005). Hrvatska pomorska terminologija u Pomorskom glosaru Augustina Jala. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 33, 1–2, 45–94.
- Sočanac, L. (2005a). Hrvatsko-romanski jezični dodiri u povijesti Dubrovnika. *Riječ*, 11, 69–79.
- Sočanac, L. (2005b). Language Contacts in the Ragusan Republic. U P. S. Ureland (ur.). *Integration of European Language Research. Eurolinguistics North and Eurolinguistics South*, 585–604. Berlin: Logos Verlag.
- Sočanac, L. (2005c). L'influsso italiano sulla lingua croata. *Ambra*, 6, 194–206.

- Šimunković, Lj. (2005a). I calchi sintattici di provenienza italiana nei documenti e nelle parlate della Dalmazia. *Adriatico/Jadran*, 2, 185–191.
- Šimunković, Lj. (2005b). Romanizmi u govoru Imotske krajine. U N. Cambi (ur.). *Zavičajno blago u funkciji razvoja Zabiokovlja*, 135–143. Split: Književni krug Split.
- Deželjin, V. (2006). La tipologia degli italianismi in un testo del Settecento. U B. Van den Bossche, M. Bastiaensen, C. Salvadori Lonergan i S. Widlak (ur.). *Italia e Europa: Dalla cultura nazionale all'interculturalismo*, 1, 529–539. Firenze: Franco Cesati editore.
- Kezić, M. (2006). La fauna dell'Adriatico in Dalmazia: specchio di lingue e culture in contatto. U B. Van den Bossche, M. Bastiaensen, C. Salvadori Lonergan i S. Widlak (ur.). *Italia e Europa: Dalla cultura nazionale all'interculturalismo*, 1, 539–547. Firenze: Franco Cesati editore.
- Lovrić-Jović, I. (2006). Fonološka adaptacija talijanizama u dubrovačkim oporukama iz 17. i 18. stoljeća. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 32, 1, 173–192.
- Marasović-Alujević, M. (2006). Terminologia militare italiana nella Spalato dell'epoca veneziana. U B. Van den Bossche, M. Bastiaensen, C. Salvadori Lonergan i S. Widlak (ur.). *Italia e Europa: Dalla cultura nazionale all'interculturalismo*, 1, 553–563. Firenze: Franco Cesati editore.
- Nigoević, M. (2006). Adattamento e produttività degli italianismi nella varietà regionale dalmata. U E. Cresti (ur.). *Prospettive nello studio del lessico italiano, Atti SILFI 2006*, 637–643. Firenze: FUP.
- Vulić, S. (2006). Uloga romanizama u zbirci pjesama »Na raskrižju vitriv« Tomislava Meštrića. *Croatica et Slavica Iadertina*, 2, 2, 327–335.
- Gačić, J. (2007). Voci di origine latina e romanza nella terminologia gastronomica dialettale della Dalmazia. *Filologija*, 49, 51–63.
- Jutronić, D. (2007). Splitski čakavski leksikon – deset godina poslije. U J. Granić (ur.). *Jezik i identitet. Zbornik radova Hrvatskog društva za primijenjenu lingvistik*, 249–259. Zagreb – Split: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistik.
- Nigoević, M. (2007a). Adaptacija glagola romanskog podrijetla u splitskom govoru. U J. Granić (ur.). *Jezik i identitet; Zbornik radova Hrvatskog društva za primijenjenu lingvistik*, 365–375. Zagreb – Split: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistik.
- Nigoević, M. (2007b). Morphological adaptation of romance nouns in Dalmatian speech. *Studi Italiani di Linguistica Teorica e applicata*, 3, 501–516.
- Nigoević, M. (2007c). *Romanizmi u Berekinu*. Split: Redak.

- Tomelić Ćurlin, M. i Mihaljević, N. (2007). Romanski jezični utjecaj u terminologiji kuće u Župi na poluotoku Pelješcu. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 35, 2, 379–396.
- Vuletić, N. (2007). Toponimi romanskog postanja na Ugljanu i Pašmanu. U V. Skračić (ur.). *Toponimija otoka Ugljana*, 345–360. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Kodrić, A. i Marasović-Alujević, M. (2008). Toponimi romanskoga porijekla na splitskom poluotoku. *Školski vjesnik: časopis za pedagoška i školska pitanja*, 57, 1–2, 91–126.
- Lorger, S. (2008). *Dalmatinske riči*. Zagreb: V.B.Z.
- Ljubičić, M. i Spicijarić, N. (2008). Pridjevi mletačkoga podrijetla: prilagođenice i izvedenice. U I. Srdoč-Konestra i S. Vranić (ur.). *Riječki filološki dani 7: zbornik radova*, 849–870. Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
- Šimunković, Lj. (2008). La terminologia riguardante gli attrezzi da pesca di origine romanza nelle parlate della regione di Spalato. *Adriatico/Jadran*, 2, 81–90.
- Županović, N. (2008). Talijanizmi u »Hvarinji« Martina Benetovića: primjeri prebacivanja kodova. *Fluminensia*, 20, 1, 33–53.
- Bezić, M. (2009). Interferenze linguistiche croato-italiane nel lessico della cucina e dell'arte culinaria. U B. Maria da Rif (ur.). *Civiltà italiana e geografie d'Europa*, 261–264. Trieste: Edizioni Università di Trieste.
- Bjelanović, Ž. i Marasović-Alujević, M. (2009). Splitska prezimena etnonimskog podrijetla s talijansko-hrvatskim jezičnim odlikama. *Folia onomastica Croatica*, 17, 19–35.
- Gačić, J. (2009). Voci romanze nella terminologia culinaria dalmata (i dopplioni). U B. M. da Rif (ur.). *Civiltà italiana e geografie d'Europa*, 257–261. Trieste: Edizioni Università di Trieste.
- Metzeltin, M. (2009). *Le varietà italiane sulle coste dell'Adriatico orientale*. U G. Ortalli i O. Jens Schmitt (ur.). *Balcani occidentali, Adriatico e Venezia fra XIII e XVIII secolo*, 119–238. Venezia–Wien: ÖAV.
- Stepanić, Ž., Viočić-Koprivec, A. i Maslek, J. (2009). Kolokvijalno pomorsko nazivlje na dubrovačkom području. *Naše more*, 56, 5–6, 225–236.
- Šimunković, Lj. (2009a). *I contatti linguistici italiano-croati in Dalmazia. Hrvatsko-talijanski jezični dodiri u Dalmaciji*. Split: Dante Alighieri.
- Šimunković, Lj. (2009b). La terminologia marinara e peschereccia di origine italiana nelle parlate della Dalmazia. U M. L. De Nicolò (ur.). *Mediterraneo: sulle rotte dei relitti e dei linguaggi del mare*, 44–48. Comune di Cattolica: Istituzione Culturale della Regina.
- Šimunković, Lj. (2009c). I Calchi linguistici nel giornale »Il Regio Dalmata – Kraljski Dalmatin«. U B. M. Da Rif, F. Finotti i T. Piras (ur.). *Civiltà italiana e geografie d'Europa*, 296–300. Trst: Edizioni Università di Trieste.

Županović, N. (2009). Toponimija područja šibenske Rogoznice. *Folia onomastica Croatica*, 18, 267–297.

2010. – 2023.

- Lorger, S. (2010). *Dalmatinske riči II. Sve je to jena kužina*. Zagreb: V.B.Z.
- Ljubičić, M. (2010). Škur, škure, škuribanda: etimologija i značenje u hrvatskim govorima. *Adriatico/Jadran*, 1–2, 332–346.
- Ljubičić, M. i Kovačić, V. (2010). Kalkovi talijanskih konstrukcija s glagolom fare u dubrovačkom govoru Čalinih kazališnih prilagodbi. U S. Husić i S. Roić (ur.). *Hrvatsko-talijanski književni odnosi. 10. Znanstveni skup u spomen na prof. dr. Franu Čalu*, 221–229. Zagreb: FF Press.
- Marasović-Alujević, M. (2010). Prestiti nella parlata di Spalato provenienti dalla penisola iberica tramite l'italiano. U M. Bastiansen, A. Bianchi, P. De Marchi i dr. (ur.). *La penisola iberica e l'Italia: rapporti storico-culturali, linguistici e letterari*, 97–103. Firenze – München: Franco Cesati Editore.
- Rogošić, A. i Luketin-Alfirević, A. (2010). Elementi di origine italiana nei crematoni della città di Spalato. *Adriatico/Jadran*, 1–2, 322–331.
- Vaglio, L. (2010). Osservazioni sugli italianismi nei drammi di Marino Darsa. Il caso di »Novela od Stanca«. U R. Tolomeo (ur.). *Marino Darsa e il suo tempo*, 153–176. Venezia: La Musa Talia.
- Alujević Jukić, M. i Vladislavić, E. (2011). Romanizmi u bračkom čakavskom pjesništvu Stjepana Pulišelića. *Croatian studies review*, 7, 2, 329–345.
- Ljubičić, M. (2011). *Posuđenice i lažni parovi. Hrvatski, talijanski i jezično posredovanje*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Marasović-Alujević, M. i Grgurinović, I. (2011). Etimologijsko istraživanje romanskih obalnih toponima Žirja. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu*, 4, 17–27.
- Marasović-Alujević, M. (2011). Toponimi d'origine romanza sulle isole appartenenti alle acque di Spalato. *Rivista italiana di onomastica*, 17, 1, 55–66.
- Miočić, K. (2011a). Romanizmi u govoru Baških Oštarija. *Jezikoslovlje*, 12, 1, 51–74.
- Miočić, K. (2011b). Romanizmi u kuhinjskom i kulinarskom leksiku ražanačkog kraja. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 39, 1–2, 31–65.
- Šimunković, Lj. i Alujević Jukić, M. (2011). *Romanizmi u djelima Ive Tijardovića*. Split: Književni krug – Filozofski fakultet u Splitu.
- Škevin, I. (2011). Romanski utjecaji u poljodjelstvu: primjer govora Betine. *Adriatico/Jadran*, 1–2, 38–50.

- Vlastelić, A. i Stolac, D. (2011). Talijanizmi u reklamnom diskursu. *Tabula*, 9, 248–257.
- Bezić, M. (2012). L'influsso dello spazio linguistico italiano sulle isole dalmate: livello semantico. U C. Salvadori Loneran (ur.). *Insularità e cultura mediterranea nella lingua e nella letteratura italiana, Volume primo: L'altro Mediterraneo e altre sponde*, 49–58. Firenze: Franco Cesati editore.
- Marasović-Alujević, M. (2012). Nomi di origine romanza e slava delle isolette appartenenti alle acque di Spalato. U C. Salvadori Loneran (ur.). *Insularità e cultura mediterranea nella lingua e nella letteratura italiana. Volume secondo: L'altro Mediterraneo e altre sponde*, 69–79. Firenze: Franco Cesati editore.
- Marković, I. (2012). Jezični utjecaji i promjene u suvremenom govoru Zadra. *Croatica et Slavica Iadertina*, 8–2, 8, 313–335.
- Miočić, K. (2012). Romanski elementi u nazivlju predmeta vezanih za tekstil, odjeću i obuću u govoru ražanačkog kraja. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 40, 1–2, 47–70.
- Nigoević, M i Lasić, J. (2012). Adaptacije romanskih pridjevskih posuđenica u govorima Zabiokovlja. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 38, 2, 401–431.
- Škevin, I. (2012). Između arhaičnog (romanskog) i standardnog (hrvatskog) jezičnog elementa: koineizacija otočnih varijeteta. U L. Pon, V. Karabalić i S. Cimer (ur.). *Aktualna istraživanja u primijenjenoj lingvistici*, 171–184. Osijek: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
- Galović, F. (2013). Romanski elementi u nazivlju odjevnih predmeta, obuće i modnih dodataka u milnarskome idiomu. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 41, 1–2, 159–188.
- Marković, I. (2013). Mletački idiom u Zadru i mletacizmi u suvremenom govoru Zadra. U N. Balić-Nižić, L. Borsetto i A. Jusup Magazin (ur.). *Književnost, umjetnost, kultura između dviju obala Jadrana i dalje od mora. Letteratura, arte, cultura tra le due sponde dell'Adriatico*, 9–40. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Maslek, J. i Viočić-Koprivec, A. (2013). Mediterraneanisms and Colloquial Maritime Terminology in Croatia. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 4, 10, 119–127.
- Sočanac, L. (2013). Language contacts on the Adriatic: the Romance element in Croatian local dialects. U S. Ureland (ur.). *From contact linguistics to euro-linguistics: a linguistic odyssey across Europe and beyond*, 139–150. Berlin: Logos Verlag.
- Šimunković, Lj. (2013). Composti ibridi e calchi linguistici provenienti dai contatti italo-croati nella parlata di Dubrovnik. U N. Balić-Nižić, L. Borsetto i A. Jusup Magazin (ur.). *Književnost, umjetnost, kultura između dviju obala Jadrana i*

dalje od mora. Letteratura, arte, cultura tra le due sponde dell'Adriatico ed oltre, 451–463. Zadar: Sveučilište u Zadru.

Škevin, I. (2013a). Koineizacija iz semiotičkog kuta, primjer betinskog semiotičkog prostora. *Fluminensia*, 1, 167–180.

Škevin, I. (2013b). Su alcuni processi di denominazione: tra l'innovazione e la specializzazione semantica (terminologia peschereccia di Betina). U N. Balić-Nižić, L. Borsetto i A. Jusup Magazin (ur.). *Književnost, umjetnost, kultura između dviju obala Jadrana. Letteratura, arte, cultura tra le due sponde dell'Adriatico*, 291–308. Zadar: Sveučilište u Zadru.

Galović, F. (2014). Nazivi za zanimanja, zvanja i počasne službe romanskoga podrijetla u govoru Ložišća na otoku Braču. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 42, 1–2, 87–112.

Miočić, K. (2014). Romanski leksički elementi u govoru Baških Oštarija. *Jezikoslovlje*, 15, 1, 91–108.

Šimunković, Lj. (2014). Pseudoromanske inovacije u dubrovačkom govoru. U I. Peša Matracki, M. Ljubičić, N. Županović Filipin i V. Kovačić (ur.). *Zbornik Međunarodnoga znanstvenog skupa u spomen na prof. dr. Žarka Muljačića (1922. – 2009.)*, 207–201, Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – FF Press.

Bezić, M. i Kalebić, L. (2015). Gli italianismi nella fraseologia dialettale croata: il caso della parlata di Spalato. *Quaestiones Romanicae*, 3, 428–435.

Fabijanić, M. (2015). Morfološke prilagodbe glagolskih romanizama u govorima otoka Ugljana. *Croatica et Slavica Iadertina*, 11–1, 11, 3–18.

Rogošić, A. (2015). Odrizi hrvatsko-talijanskih jezičnih dodira u splitskoj antroponimiji devetnaestoga stoljeća. U S. L. Udier i K. Cergol Kovačević (ur.). *Višejezičnost kao predmet multidisciplinarnih istraživanja*, 451–463. Zagreb: Srednja Europa – Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.

Rogošić, A. i Marasović-Alujević, M. (2015). Elementi italiani nei cognomi di Spalato. *Rivista italiana di onomastica*, 5, 171–181.

Vulić, S. i Šimunković, Lj. (2015). O leksičkim različitostima dubrovačkoga i splitskoga organskog idioma. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 43, 1–2, 31–60.

Bezić, M. (2016). Semantička adaptacija talijanizama u splitskom govoru. *Fluminensia*, 2, 39–51.

Galović, F. i Papić, K. (2016). Imenice romanskoga podrijetla u semantičkoj sferi odjevnih predmeta, obuće te modnih i drugih dodataka u ložiškome govoru. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 44, 1–2, 79–129.

- Škevin, I. (2016a). Dialect levelling and changes in semiotic space. U M. H. Côté, R. Knooihuizen i J. Nerbonne (ur.). *The future of dialects: Selected papers from Methods in Dialectology XV*, 281–304. Berlin: Language Science Press.
- Škevin, I. (2016b). L'/Le arte dei pescatori (Il caso di Betina). U N. Vuletić, Á. Pérez, X. Afonso, G. Gil i J. Enrique (ur.). *Mari romanzi, mari del contatto: lessico e paremiologia*, 173–185. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Tomelić Ćurlin, M. i Kekez, A. (2016). Generacijske razlike u upotrebi romanizama iz semantičkog polja za namještaj u govoru Šestanovca. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu*, 8, 105–131.
- Galović, F. (2017). Jedna skupina riječi romanskoga postanja u mjesnome govoru Pražnica na otoku Braču. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 45, 1–2, 23–54.
- Jurišić-Borozan, N. (2017). Etimologija hrv. surgati – prvi dio. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 45, 1–2, 77–120.
- Marković, I. (2017a). Lessico marinaresco urbano – prestiti romanza a Zara. *Annales. Series historia et sociologia*, 27, 3, 641–650.
- Marković, I. (2017b). Motivacije jezičnih promjena: vitalnost paretimologije i ostale varijacije u nestandardnom govoru. *Jezikoslovlje*, 18, 2, 279–303.
- Vigato, I. (2017). Leksičke osobitosti silbenskoga pučkog igrokaza *Ki će mi šoldi dat*. *Croatica et Slavica Iadertina*, 13–1, 13, 17–37.
- Vuletić, N. (2017). Croatian in the Mediterranean context: language contacts in the Early Modern Croatian lexicography. *Lexicographica – International Annual for Lexicography / Internationales Jahrbuch für Lexikographie*, 33, 69–94.
- Vuletić, N. i Skračić, V. (2017). Iz kaljskoga tradicionalnog pomorskog i ribarskog leksika. U J. Faričić (ur.). *Kali*, 443–451. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Vulić-Vranković, S. i Šimunković, Lj. (2013). O leksičkim razlikama dubrovačkoga i splitskoga govora / Sulle differenze lessicali tra le parlate di Dubrovnik e di Split. *Adriatico/Jadran*, 1–2, 25–52.
- Ljubičić, M. (2018). O leksemu »garma« u primorskim govorima u Hrvatskoj i u moliškohrvatskim govorima. U N. Lanović, M. Ljubičić, M. Musulin i dr. (ur.). *Poglavlja iz romanske filologije: u čast akademiku Augustu Kovačecu o njegovu 80. rođendanu*, 355–372. Zagreb: FF Press.
- Marković, I. (2018). Il lessico veneto di Zara e la sua fortunata diffusione nel ciacavo (croato). U R. Antonelli, M. Glessgen i P. Videsott (ur.). *Atti del XXVIII Congresso internazionale di linguistica e filologia romanza*, 914–924. Strasbourg: Éditions de linguistique et de philologie.
- Marković, I. i Škevin, I. (2018). Le forme ibride slavo-romanze nelle varietà croato-ciavave. U L. D'Onghia i L. Tomasin (ur.). *Etimologia e storia di parole, Atti del XII Convegno ASLI*, 433–444. Firenze – München: Franco Cesati Editore.

- Vuletić, N. i Skračić, V. (2018). *Leksik morske faune u sjevernoj Dalmaciji. Prvi dio: rječnik pučkoga nazivlja*. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Županović Filipin, N. (2018). Romanizmi u govoru Rogoznice: promjene u leksiku krajem 20. i početkom 21. stoljeća. U N. Lanović, M. Ljubičić, M. Musulin i dr. (ur.). *Poglavlja iz romanske filologije: u čast akademiku Augustu Kovačecu o njegovu 80. rođendanu*, 793–814. Zagreb: FF Press.
- Galović, F. (2019). Slastice u ložiškome govoru – prinos poznavanju romanizama. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 47, 1–2, 29–46.
- Ljubičić, M. i Kovačić, V. (2019). Prilagodba talijanskih pridjeva u dubrovačkom govoru Marina Držića. *Filologija*, 72, 31–58.
- Marković, I. (2019). *Govori grada Zadra s rječnikom romanizama*. Zagreb – Zadar: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Velić, L. (2019). Udio talijanizama i turcizama u kninskome govoru. *Croatica et Slavica ladertina*, 15–2, 425–442.
- Vuletić, N. (2019). L'elemento veneto nel lessico della fauna marina in Dalmazia Settentrionale: prospettiva geolinguistica. U G. Marcato (ur.). *Itinerari dialettali Omaggio a Manlio Cortelazzo*, 139–150. Padova: CLEUP.
- Alujević, M. (2020). Iskoristivost romanskoga leksičkog fonda splitskoga govora u glotodidaktičke svrhe. U S. Vulić (ur.). *Čakavština: Čakavski idiomi i hrvatski jezični identiteti*, 57–74. Split: Književni krug Split.
- Galetović, S. (2020). *Rječnik talijanizama u pučiškome govoru*. Pučišća: Naklada Protuder.
- Kovačić, V. (2020). Esiti dei contatti linguistici nella terminologia vinicola sulle isole della Dalmazia centrale. U M. Arcangeli, K. Klimová, E. Mesarova i dr. (ur.). *Lingue, letterature, identità in contatto*, 229–239. Rim: Aracne editrice.
- Vuletić, N. i Skračić, V. (2020). Specifični južnočakavski leksik morske faune (s posebnim osvrtom na sjevernu Dalmaciju). U J. Bratulić, G. Čupković i J. Galić (ur.). *Dijalekti, jezična povijest i tradicija. Zbornik u čast Josipu Liscu*, 799–818. Zadar – Zagreb: Sveučilište u Zadru – Matica hrvatska – Ogranak Matice hrvatske u Zadru.
- Bezić, M. (2021). Talijanizmi u Brešanovoj Mrduši Donjoj. U M. Nigoević (ur.) »La rappresentazione dell'Amleto nel villaggio di Merduscia di Sotto« – prijevod na istromletački dijalekt drame Ive Brešana »Predstava 'Hamleta' u selu Mrduša Donja«, 205–230. Split: Filozofski fakultet u Splitu.
- Galović, F. i Marković, I. (2021). Termini romanzi per i dolci nella parlata di Umazzo Inferiore (Donji Humac) sull'isola di Brazza. *Annales. Series historia et sociologia*, 31, 2, 341–354.
- Marković, I. i Radojković, P. (2021). Presenza del lessico romanzo nella terminologia marinara e peschereccia nella parlata odierna della città di Curzola. U M.

- Bezić i S. Bralić (ur.). *Hrvatsko-talijanske filološke studije u čast profesorici emeriti Ljerki Šimunković*, 245–262. Split: Filozofski fakultet u Splitu.
- Škevin Rajko, I. (2021). Dijalektalne promjene u govoru Betine na primjeru terminologije maslinarstva. *Croatica et Slavica Iadertina*, 17–1, 183–201.
- Škevin Rajko, I. i Tolić, K. (2021). Il ruolo della rete sociale nel mantenimento del lessico velico e peschereccio nella varietà croato-ciacava di Betina. U M. Bezić i S. Bralić (ur.). *Hrvatsko-talijanske filološke studije u čast profesorici emeriti Ljerki Šimunković*, 225–244. Split: Filozofski fakultet u Splitu.
- Vuletić, N. i Skračić, V. (2021). Scambi lessicali nel mare delle Kornati. U C. Marcato (ur.). *Grado, la lingua del mare, l'Atlante Linguistico Mediterraneo*, 205–232. Alessandria: Edizioni dell'Orso.
- Bezić, M. i Čudina Turčinov, N. (2022). Funkcija talijanizama u novinskim tekstovima Miljenka Smoje. U M. Matešić i M. Nigoević (ur.). *Jezično i izvanjezično u međudjelovanju*, 359–371. Zagreb: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistik. Srednja Europa.
- Marković, I. i Radojković, P. (2022). Glosar romanizama pomorske terminologije – grad Korčula. U S. Todorović i B. Baloh (ur.). *Kontaktna dijalektologija na območju med Alpami in Jadranom*, 313–338. Koper: Libris.
- Alujević, M. i Mrčela, K. (2023). The Impact of Local Speech of the Inhabitants of the Island of Vis on the Acquisition of Italian as a Foreign Language. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 51, 1–2, 109–121.
- Kovačić, V. i Peša Matracki, I. (2023). Italianismi nella parlata di Nin. U N. Balić-Nižić, A. Bukvić i N. Zudić Antonić (ur.). *Književnost, umjetnost, kultura između dviju obala Jadrana VII. Letteratura, arte, cultura tra le due sponde dell'Adriatico VII*, 146–168. Zadar: Sveučilište u Zadru.

3.2. ABECEDNI POPIS RADOVA

- Alujević, M. (2020). Iskoristivost romanskoga leksičkog fonda splitskoga govora u glotodidaktičke svrhe. U S. Vulić (ur.). *Čakavština: Čakavski idiomi i hrvatski jezični identiteti*, 57–74. Split: Književni krug Split.
- Alujević Jukić, M. i Vladislavić, E. (2011). Romanizmi u bračkom čakavskom pjesništvu Stjepana Pulišelića. *Croatian studies review*, 7–2, 329–345.
- Alujević, M. i Mrčela, K. (2023). The Impact of Local Speech of the Inhabitants of the Island of Vis on the Acquisition of Italian as a Foreign Language. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 51, 1–2, 109–121.
- Anić, V. (1983). O položaju romanizama u našem književnom jeziku. Prilog uvidu u regionalno u književnom jeziku. *Književni jezik*, 1, 11–18.

- Bezić, M. (2009). Interferenze linguistiche croato-italiane nel lessico della cucina e dell'arte culinaria. U B. Maria da Rif (ur.). *Atti del XIX Congresso AI-SSLI 2006: Civiltà italiana e geografie d'Europa*, 261–264. Trieste: Edizioni Università di Trieste.
- Bezić, M. (2012). L'influsso dello spazio linguistico italiano sulle isole dalmate: livello semantico. U C. Salvadori Lonergan (ur.). *Insularità e cultura mediterranea nella lingua e nella letteratura italiana, Volume primo: L'altro Mediterraneo e altre sponde*, 49–58. Firenze: Franco Cesati editore.
- Bezić, M. (2016). Semantička adaptacija talijanizama u splitskom govoru. *Fluminensia*, 2, 39–51.
- Bezić, M. (2021). Talijanizmi u Brešanovoj Mrduši Donjoj. U M. Nigoević (ur.) »La rappresentazione dell'Amleto nel villaggio di Merduscia di Sotto« – prijevod na istromletački dijalekt drame Ive Brešana »Predstava 'Hamleta' u selu Mrduša Donja«, 205–230. Split: Filozofski fakultet u Splitu.
- Bezić, M. i Kalebić, L. (2015). Gli italianismi nella fraseologia dialettale croata: il caso della parlata di Spalato. *Quaestiones Romanicae*, 3, 428–435.
- Bezić, M.; Čudina Turčinov, N. (2022). Funkcija talijanizama u novinskim tekstovima Miljenka Smoje. U M. Matešić i M. Nigoević (ur.). *Jezično i izvanjezično u međudjelovanju*, 359–371. Zagreb: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistik. Srednja Europa.
- Bidwell, Ch. E. (1965). Further Venetian and Italian Nautical Terms in Serbo-Croatian. *Romance Philology*, 18, 4, 435–444.
- Bidwell, Ch. E. (1967). Colonial Venetian and Serbo-Croatian in the Eastern Adriatic. A Case Study of Languages in Contact. *General Linguistics*, 7, 13–30.
- Bjelanović, Ž.; Marasović-Alujević, M. (2009). Splitska prezimena etnonimskog podrijetla s talijansko-hrvatskim jezičnim odlikama. *Folia onomastica Croatica*, 17, 19–35.
- Deanović, M. (1939). Sui rapporti culturali fra gli Italiani e Slavi meridionali attraverso i secoli. *L'Europa Orientale*, 19, 11–12, 384–389.
- Deanović, M. (1950). Dubrovački govor i njegovi romanski elementi. *Ilustrirani vijesnik*, 345, 10–11.
- Deanović, M. (1954). Pomorski i ribarski nazivi romanskog porijekla na Lopudu. *Anali Zavoda za povijesne znanosti Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Dubrovniku*, 3, 149–179.
- Deanović, M. (1958). Pomorski i ribarski nazivi na Krku, Korčuli i Lopudu. Geografsko-lingvistički prilog. *Zbornik instituta za historijske nauke u Zadru*, 2, 133–171.

- Deanović, M. (1966). Stratifikacija naših pomorskih i ribarskih naziva po njihovu porijeklu. U G. Novak (ur.). *Pomorski zbornik*, 4, 735–744. Rijeka: Udruga za proučavanje i razvoj pomorstva.
- Deanović, M. (1966 – 1967). Stratificazione lessicale sulle coste orientali dell' Adriatico. *Bollettino dell'Atlante linguistico mediterraneo*, 8–9, 161–171.
- Deanović, M. (1972). Prestiti neolatini nella parlata di Ragusa. *Studia Romanica et Anglica Zagrabienis*, 33–34–35–36, 679–694.
- Deželjin, V. (2006). La tipologia degli italianismi in un testo del Settecento. U B. Van den Bossche, M. Bastiaensen, C. Salvadori Lonergan i S. Widlak (ur.). *Italia e Europa: Dalla cultura nazionale all'interculturalismo*, 1, 529–539. Firenze: Franco Cesati editore.
- Fabijanić, M. (2015). Morfološke prilagodbe glagolskih romanizama u govorima otoka Ugljana. *Croatica et Slavica Iadertina*, 11–1, 11, 3–18.
- Filipi, G. (1988). Terminologia degli squeri dalmati (stratificazione). U M. Cortelazzo (ur.). *Guida ai Dialetti Veneti X*, 147–151. Padova: CLEUP.
- Filipi, G. (1997). *Betinska brodogradnja – etimologijski rječnik pučkog nazivlja*. Šibenik: Županijski muzej Šibenik.
- Franušić, T. (1997). Talijanski elementi u dubrovačkim humoristično-satiričkim listovima iz 1952. *Dubrovnik. Nova serija*, 8, 1–3, 706–746.
- Filipi, G. (1998). Pomorski termini u rukopisnom latinsko-hrvatsko-talijanskom rječniku fra Josipa Jurina iz 18. stoljeća: plovila, dijelovi plovila i plovidba. *Folia onomastica Croatica*, 7, 75–87.
- Gačić, J. (1977). Gramatičke interferencije i morfosintaktička adaptacija kod romanskih posuđenica u splitskom čakavskom govoru. *Radovi pedagoške akademije*, 2, 111–122.
- Gačić, J. (1979a). Romanski elementi u splitskom čakavskom govoru. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 9, 1, 3–54.
- Gačić, J. (1979b). Romanski elementi u splitskom čakavskom govoru. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 9, 2, 107–155.
- Gačić, J. (1991). Konvergencija kultura i kulturno posuđivanje (na materijalu splitskog govora). U M. Andrijašević i Y. Vrhovac (ur.). *Prožimanje kultura i jezika*, 217–220. Zagreb: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
- Gačić, J. (2002). Stratificazioni adriatiche e il triestino. *Annales Series Historia et Sociologia*, 12, 1, 87–94.
- Gačić, J. (2003). Jezična slojevitost na istočnoj obali Jadrana i dalmatinskomletački dijalekt. *Filologija*, 41, 21–32.
- Gačić, J. (2007). Voci di origine latina e romanza nella terminologia gastronomica dialettale della Dalmazia. *Filologija*, 49, 51–63.

- Gačić, J. (2009). Voci romanze nella terminologia culinaria dalmata (i doppioni). U B. M. da Rif (ur.). *Civiltà italiana e geografie d'Europa*, 257–261. Trieste: Edizioni Università di Trieste.
- Galetović, S. (2020). *Rječnik talijanizama u pučiškome govoru*. Pučišća: Naklada Protuđer.
- Galović, F. (2013). Romanski elementi u nazivlju odjevnih predmeta, obuće i modnih dodataka u milnarskome idiomu. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 41, 1–2, 159–188.
- Galović, F. (2014). Nazivi za zanimanja, zvanja i počasne službe romanskoga podrijetla u govoru Ložišća na otoku Braču. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 42, 1–2, 87–112.
- Galović, F. (2017). Jedna skupina riječi romanskoga postanja u mjesnome govoru Pražnica na otoku Braču. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 45, 1–2, 23–54.
- Galović, F. (2019). Slastice u ložiškome govoru – prinos poznavanju romanizama. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 47, 1–2, 29–46.
- Galović, F. i Papić, K. (2016). Imenice romanskoga podrijetla u semantičkoj sferi odjevnih predmeta, obuće te modnih i drugih dodataka u ložiškome govoru. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 44, 1–2, 79–129.
- Galović, F. i Marković, I. (2021). Termini romanzi per i dolci nella parlata di Umazzo Inferiore (Donji Humac) sull'isola di Brazza. *Annales. Series historia et sociologia*, 31, 2, 341–354.
- Gerersdorfer, V. (1979). Romanizmi u dubrovačkom govoru. *Zadarska revija*, 1, 1–19. Gerersdorfer, V. (1979 – 1980). Romanizmi u dramama Ive Vojnovića. *Radovi Filozofskog fakulteta u Zadru*, 19, 19, 61–75.
- Jernej, J. (1956). Sugli italianismi penetrati nel serbo-croato negli ultimi cento anni. *Studia Romanica*, 1, 55–82.
- Jernej, J. (1970). Interferenze linguistiche sulle coste orientali del bacino adriatico. *Bollettino dell'Atlante linguistico mediterraneo*, 10–12, 49–55.
- Jurišić-Borozan, N. (2017). Etimologija hrv. *surgati* – prvi dio. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 45, 1–2, 77–120.
- Jutronić, D. (2007). Splitski čakavski leksikon – deset godina poslije. U J. Granić (ur.). *Jezik i identitet. Zbornik radova Hrvatskog društva za primijenjenu lingvistiku*, 249–259. Zagreb – Split: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
- Kahane, H., Kahane, R. i Koshansky, O. (1953 – 1954). Venetian Nautical Terms in Dalmatia. *Romance Philology*, 7, 2–3, 156–170.
- Kahane, H., Kahane, R. i Koshansky, O. (1954). Venetian Nautical Terms in Dalmatia. *Romance Philology*, 7, 4, 333–342.

- Kezić, M. (2006). La fauna dell'Adriatico in Dalmazia: specchio di lingue e culture in contatto. U B. Van den Bossche, M. Bastiaensen, C. Salvadori Lonerger i S. Widlak (ur.). *Italia e Europa: Dalla cultura nazionale all'interculturalismo*, 1, 539–547. Firenze: Franco Cesati editore.
- Kodrić, A. i Marasović-Alujević, M. (2008). Toponimi romanskoga porijekla na splitskom poluotoku. *Školski vjesnik: časopis za pedagoška i školska pitanja*, 57, 1–2, 91–126.
- Kovačić, V. (2020). Esiti dei contatti linguistici nella terminologia vinicola sulle isole della Dalmazia centrale. U M. Arcangeli, K. Klimová, E. Mesarova i dr. (ur.). *Lingue, letterature, identità in contatto*, 229–239. Rim: Aracne editrice.
- Kovačić, V. i Peša Matracki, I. (2023). Italianismi nella parlata di Nin. U N. Balić-Nižić, A. Bukvić i N. Zudić Antonić (ur.). *Književnost, umjetnost, kultura između dviju obala Jadrana VII. Letteratura, arte, cultura tra le due sponde dell'Adriatico VII*, 146–168. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Kužić, K. (2004). Leksik i grafija u oporukama iz Kaštela na prijelazu iz 18. u 19. stoljeće. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 2, 203–252.
- Lorger, S. (2008). *Dalmatinske riči*. Zagreb: V.B.Z.
- Lorger, S. (2010). *Dalmatinske riči II. Sve je to jena kužina*. Zagreb: V.B.Z.
- Lovrić-Jović, I. (2006). Fonološka adaptacija talijanizama u dubrovačkim oporukama iz 17. i 18. stoljeća. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 32, 1, 173–192.
- Ljubičić, M. (1991). Parole ibride croato-venete nel »Vocabolario del dialetto veneto-dalmata« di L. Miotto. *Studia Romanica et Anglica Zagrabienzia*, 36–37, 121–129.
- Ljubičić, M. (2001). Sul ruolo del tedesco nella formazione dei falsi amici croato-italiani. *Studia Romanica et Anglica Zagrabienzia*, 45–46, 137–176.
- Ljubičić, M. (2002). Hrvatsko-talijanski lažni parovi: standardni jezik i dijalekt. *Filologija*, 38–39, 19–31.
- Ljubičić, M. (2010). Škur, škure, škuribanda: etimologija i značenje u hrvatskim govorima. *Adriatico/Jadran*, 1–2, 332–346.
- Ljubičić, M. (2011). *Posuđenice i lažni parovi. Hrvatski, talijanski i jezično posredovanje*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Ljubičić, M. (2018). O leksemu »garma« u primorskim govorima u Hrvatskoj i u molisohrvatskim govorima. U N. Lanović, M. Ljubičić, M. Musulin i dr. (ur.). *Poglavlja iz romanske filologije: u čast akademiku Augustu Kovačecu o njegovu 80. rođendanu*, 355–372. Zagreb: FF Press.

- Ljubičić, M. i Spicijarić, N. (2008). Pridjevi mletačkoga podrijetla: prilagođenice i izvedenice. U I. Srdoč-Konestra i S. Vranić (ur.). *Riječki filološki dani 7: zbornik radova*, 849–870. Rijeka: Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci.
- Ljubičić, M. i Kovačić, V. (2010). Kalkovi talijanskih konstrukcija s glagolom fare u dubrovačkom govoru Čalinih kazališnih prilagodbi. U S. Husić i S. Roić (ur.). *Hrvatsko-talijanski književni odnosi 10. Znanstveni skup u spomen na prof. dr. Franu Čalu*, 221–229. Zagreb: FF Press.
- Ljubičić, M. i Kovačić, V. (2019). Prilagodba talijanskih pridjeva u dubrovačkom govoru Marina Držića. *Filologija*, 72, 31–58.
- Malinar, S. (2000). Italiano e croato a contatto. U S. Vanvolsem i dr. (ur.). *L'Italiano oltre frontiera*, 2, 301–318. Firenze: Franco Cesati Editore.
- Malinar, S. (2002). Italiano e croato sulla costa orientale dell'Adriatico Dai primi secoli all'Ottocento (I). *Studia Romanica et Anglica Zagrabiensia*, 47–48, 283–310.
- Marasović-Alujević, M. (1984). Romanizmi u graditeljskoj terminologiji u Dalmaciji. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 12, 1–2, 55–103.
- Marasović-Alujević, M. (2004). Prilog etimologiji romanskih riječi u Marulićevoj hrvatskoj poeziji. U B. Lučin (ur.). *Marko Marulić, latinski i hrvatski pisac*, 121–129. Split: Književni krug Split.
- Marasović-Alujević, M. (2006). Terminologia militare italiana nella Spalato dell'epoca veneziana. U B. Van den Bossche, M. Bastiaensen, C. Salvadori Lonergan i S. Widlak (ur.). *Italia e Europa: Dalla cultura nazionale all'interculturalismo. Volume primo*, 553–563. Firenze: Franco Cesati editore.
- Marasović-Alujević, M. (2010). Prestiti nella parlata di Spalato provenienti dalla penisola iberica tramite l'italiano. U M. Bastiansen, A. Bianchi, P. De Marchi i dr. (ur.). *La penisola iberica e l'Italia: rapporti storico-culturali, linguistici e letterari*, 97–103, Firenze – München: Franco Cesati Editore.
- Marasović-Alujević, M. (2011). Toponimi d'origine romanza sulle isole appartenenti alle acque di Spalato. *Rivista italiana di onomastica*, 17, 1, 55–66.
- Marasović-Alujević, M. (2012). Nomi di origine romanza e slava delle isolette appartenenti alle acque di Spalato. U C. Salvadori Lonergan (ur.). *Insularità e cultura mediterranea nella lingua e nella letteratura italiana. Volume secondo: L'altro Mediterraneo e altre sponde*, 69–79. Firenze: Franco Cesati editore.
- Marasović-Alujević, M. i Grgurinović, I. (2011). Etimologijsko istraživanje romanskih obalnih toponima Žirja. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu*, 4, 17–27.
- Marković, I. (2012). Jezični utjecaji i promjene u suvremenom govoru Zadra. *Croatica et Slavica Iadertina*, 8–2, 8, 313–335.

- Marković, I. (2013). Mletački idiom u Zadru i mletacizmi u suvremenom govoru Zadra. U N. Balić-Nižić, L. Borsetto i A. Jusup Magazin (ur.). *Književnost, umjetnost, kultura između dviju obala Jadrana i dalje od mora. Letteratura, arte, cultura tra le due sponde dell'Adriatico*, 9–40. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Marković, I. (2017a). Lessico marinaresco urbano – prestiti romanza a Zara. *Annales. Series historia et sociologia*, 27, 3, 641–650.
- Marković, I. (2017b). Motivacije jezičnih promjena: vitalnost paretimologije i ostale varijacije u nestandardnom govoru. *Jezikoslovlje*, 18, 2, 279–303.
- Marković, I. (2018). Il lessico veneto di Zara e la sua fortunata diffusione nel ciacavo (croato). U R. Antonelli, M. Glessgen i P. Videsott (ur.). *Atti del XXVIII Congresso internazionale di linguistica e filologia romanza*, 914–924. Strasbourg: Éditions de linguistique et de philologie.
- Marković, I. (2019). *Govori grada Zadra s rječnikom romanizama*. Zagreb – Zadar: Hrvatska sveučilišna naklada.
- Marković, I. i Škevin, I. (2018). Le forme ibride slavo-romanze nelle varietà croato-ciavave. U L. D'Onghia i L. Tomasin (ur.). *Etimologia e storia di parole, Atti del XII Convegno ASLI*, 433–444. Firenze – München: Franco Cesati Editore.
- Marković, I. i Radojković, P. (2021). Presenza del lessico romanzo nella terminologia marinara e peschereccia nella parlata odierna della città di Curzola. U M. Bezić i S. Bralić (ur.). *Hrvatsko-talijanske filološke studije u čast profesorici emeriti Ljerki Šimunković*, 245–262. Split: Filozofski fakultet u Splitu.
- Marković, I. i Radojković, P. (2022). Glosar romanizama pomorske terminologije – grad Korčula. U S. Todorović i B. Baloh (ur.). *Kontaktna dijalektologija na območju med Alpami in Jadranom*, 313–338. Koper: Libris.
- Maslek, J. i Viočić-Koprivec, A. (2013). Mediterraneanisms and Colloquial Maritime Terminology in Croatia. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 4, 10, 119–127.
- Mataga, V. (2003). *Romanizmi u neretvanskome govoru*. Zagreb: Altagama.
- Maver, G. (1922). Parole croate di origine italiana o dalmatica. *Archivum Romanicum*, 6, 2, 241–253.
- Maver, G. (1924 – 1925). Intorno alla penetrazione del lessico italiano nel serbocroato della Dalmazia e dei territori vicini: criteri metodologici. *Atti dell'Istituto veneto di scienze, lettere e arti*, 84, 2, 749–770.
- Metzeltin, M. (1988). Venezianisch und Italienisch in Dalmatien/ Veneziano e italiano in Dalmazia. U G. Holtus, M. Metzeltin i Ch. Schmitt (ur.). *Lexicon der Romanistischen Linguistik, Band/Volume IV*, 551–569. Tübingen: Max Niemeyer Verlag.
- Metzeltin, M. (1992). La Dalmazia e l'Istria. U F. Bruni (ur.). *L'Italiano nelle regioni: lingua nazionale e identità regionali*, 316–335. Torino: UTET.

- Metzeltin, M. (2009). *Le varietà italiane sulle coste dell'Adriatico orientale*. U G. Ortalli i O. Jens Schmitt (ur.). *Balcani occidentali, Adriatico e Venezia fra XIII e XVIII secolo*, 119–238. Venezia–Wien: ÖAV.
- Miočić, K. (2011a). Romanizmi u govoru Baških Oštarija. *Jezikoslovlje*, 12, 1, 51–74. Miočić, K. (2011b). Romanizmi u kuhinjskom i kulinarskom leksiku ražanačkog kraja. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 39, 1–2, 31–65.
- Miočić, K. (2012). Romanski elementi u nazivlju predmeta vezanih za tekstil, odjeću i obuću u govoru ražanačkog kraja. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 40, 1–2, 47–70.
- Miočić, K. (2014). Romanski leksički elementi u govoru Baških Oštarija. *Jezikoslovlje*, 15, 1, 91–108.
- Muljačić, Ž. (1967). Die slavisch-romanische Symbiose in Dalmatien in struktureller Sicht. *Zeitschrift für Balkanologie*, 5, 1, 52–70.
- Muljačić, Ž. (1970). Scambi lessicali tra l'Italia meridionale e la Croazia. *Abruzzo*, 8, 45–55.
- Muljačić, Ž. (1973). Problemi della simbiosi slavo-romanza nell'Adriatico. *Miscellanea*, 2, 21–39.
- Muljačić, Ž. (1975). Contatti linguistici fra la Croazia e l'Italia centrale e meridionale. U P. F. Palumbo (ur.). *Atti I Congresso Internazionale sulle Relazioni fra le due Sponde adriatiche, Momenti e problemi della storia delle due Sponde adriatiche*, 235–248. Lecce: Centro di Studi Salentini.
- Muljačić, Ž. (1976a). Noterelle lessicali italo-croate. U V. Pisani i C. Santoro (ur.). *Italia linguistica nuova ed antica. Studi linguistici in memoria di Oronzo Parlangeli*, 2, 197–203. Galatina: Congedo Editore.⁴
- Muljačić, Ž. (1976b). Su alcuni toscanismi antichi nel dialetto croato di Dubrovnik. *Bollettino dell'Atlante Linguistico Mediterraneo*, 13–15, 9–17.
- Muljačić, Ž. (1982). Noterelle linguistiche slavo-romanze (in margine al DAM). U O. Winkelmann i M. Braisch (ur.). *Festschrift für Johannes Hubschmid zum 65. Geburtstag. Beiträge zur allgemeinen, indogermanischen und romanischen Sprachwissenschaft*, 495–508. Bern – München: Francke Verlag.⁵

⁴ Objavljeno i u Muljačić, Ž. (2000). *Das Dalmatische: Studien zu einer untergegangenen Sprache (Quellen und Beiträge zur kroatischen Kulturgeschichte, 10)*, 257–270. Köln – Weimar – Wien: Böhlau. Verlag.

⁵ Objavljeno i u Muljačić, Ž. (2000). *Das Dalmatische: Studien zu einer untergegangenen Sprache (Quellen und Beiträge zur kroatischen Kulturgeschichte, 10)*, 281–289. Köln – Weimar – Wien: Böhlau Verlag.

- Muljačić, Ž. (1983). Sui venezianismi nello slavo balcanico occidentale (Aspetti storici – principi metodologici – compiti futuri). U G. Holtus i M. Metzeltin (ur.). *Linguistica e dialettologia veneta. Studi offerti a Manlio Cortelazzo dai colleghi stranieri*, 243–251. Tübingen: Narr.
- Muljačić, Ž. (1992). I contatti linguistici e culturali slavo-romanzi nel bacino adriatico nel Medio Evo. *Storia e civiltà*, 8, 3–4, 186–204.
- Muljačić, Ž. (2003). O dvjema vrstama hrvatskih »pseudoromanizama«. *Filologija*, 40, 95–112.
- Nigoević, M. (2006). Adattamento e produttività degli italianismi nella varietà regionale dalmata. U E. Cresti (ur.). *Prospettive nello studio del lessico italiano, Atti SILFI 2006*, 637–643. Firenze: FUP.
- Nigoević, M. (2007a). Adaptacija glagola romanskog podrijetla u splitskom govoru. U J. Granić (ur.). *Jezik i identitet; Zbornik radova Hrvatskog društva za primijenjenu lingvistiku*, 365–375. Zagreb – Split: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
- Nigoević, M. (2007b). Morphological adaptation of romance nouns in Dalmatian speech. *Studi Italiani di Linguistica Teorica e applicata*, 3, 501–516.
- Nigoević, M. (2007c). *Romanizmi u Berekinu*. Split: Redak.
- Nigoević, M i Lasić, J. (2012). Adaptacije romanskih pridjevskih posuđenica u govorima Zabiokovlja. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovje*, 38, 2, 401–431.
- Pederin, I. (2004). Mjesto i uloga talijanskog jezika u Dalmaciji. *Mogućnosti*, 51, 4–6, 115–122.
- Rogošić, A. (2015). Odrizi hrvatsko-talijanskih jezičnih dodira u splitskoj antroponimiji devetnaestoga stoljeća. U S. L. Udier i K. Cergol Kovačević (ur.). *Višejezičnost kao predmet multidisciplinarnih istraživanja*, 451–463. Zagreb: Srednja Europa – Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
- Rogošić, A. i Luketin-Alfirević, A. (2010). Elementi di origine italiana nei crematoni della città di Spalato. *Adriatico/Jadran*, 1–2, 322–331.
- Rogošić, A. i Marasović-Alujević, M. (2015). Elementi italiani nei cognomi di Spalato. *Rivista italiana di onomastica*, 5, 171–181.
- Rožman, M. (2005). Hrvatska pomorska terminologija u Pomorskom glosaru Augustina Jala. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 33, 1–2, 45–94.
- Skok, P. (1933). *Naša pomorska i ribarska terminologija na Jadranu. Od koga naučiše jadranski Jugosloveni pomorstvo i ribarstvo*. Split: Jadranska straža.
- Skok, P. (1950). *Slavenstvo i romanstvo na jadranskim otocima*. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.

- Skok, P. (1951). Prilog proučavanju romanizama u hrvatskom ili srpskom jeziku. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Zagrebu*, 1, 445–485.
- Skok, P. (1971 – 1974). *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I – IV. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Skračić, V. (1989). Odnos između hrvatskih i mletačkih geografskih termina (na sjevernodalmatinskim otocima). *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 17, 1, 61–71.
- Skračić, V. (1997). Talasozoonimi i ribarski termini u istočnojadranskoj toponimiji. U B. Finka (ur.). *Tisuću godina prvog spomena ribarstva u Hrvata*, 197–217. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
- Skračić, V. (2001). Distribuzione italo-croata di lessico toponomastico sulle isole zaratine. U B. Cleri (ur.). *Atti del Convegno – Adriatico, un mare di storia, arte, cultura*, 115–125. Ancona: Maroni.
- Skračić, V. (2003). Kurnaska gajeta – sveti brod. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 31, 1–2, 33–51.
- Skračić, V. (2003 – 2004). Nazivi vjetrova i strana svijeta u Jadranskoj toponimiji. *Folia onomastica Croatica*, 12–13, 433–448.
- Sočanac, L. (1999a). Deiksis i jezično posuđivanje: romanizmi u dubrovačkom govoru. U L. Badurina i dr. (ur.). *Teorija i mogućnosti primjene pragmalingvistike*, 703–715. Zagreb – Rijeka: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
- Sočanac, L. (1999b). Transmorfemizacija talijanizama. *Filologija*, 33, 15–54.
- Sočanac, L. (2001). Talijanski elementi u hrvatskom jeziku: kulturno i intimno posuđivanje. *Riječ*, 7, 1, 77–88.
- Sočanac, L. (2002a). Talijanizmi u hrvatskome jeziku. *Suvremena lingvistika*, 53–54, 1–2, 127–142.
- Sočanac, L. (2002b). Multilingualism in 18th Century Ragusan Plays. U F. Ferluga-Petronio (ur.). *Plurilingvizm v Evropi 18. stoletja*, 235–258. Maribor: Slaviistično društvo Slovenije.
- Sočanac, L. (2003). Croatian-Romance Language Contacts in the Eastern Adriatic: a Historical Background. U P. Sture Ureland (ur.). *Convergence and Divergence of European Languages*, 373–387. Berlin: Logos Verlag.
- Sočanac, L. (2004). *Hrvatsko-talijanski jezični dodiri s rječnikom talijanizama u standardnome hrvatskom jeziku i dubrovačkoj dramskoj književnosti*. Zagreb: Nakladni zavod Globus.
- Sočanac, L. (2005a). Hrvatsko-romanski jezični dodiri u povijesti Dubrovnika. *Riječ*, 11, 69–79.
- Sočanac, L. (2005b). Language Contacts in the Ragusan Republic. U P. S. Ureland (ur.). *Integration of European Language Research. Eurolinguistics North and Eurolinguistics South*, 585–604. Berlin: Logos Verlag.

- Sočanac, L. (2005c). L'influsso italiano sulla lingua croata. *Ambra*, 6, 194–206.
- Sočanac, L. (2013). Language contacts on the Adriatic: the Romance element in Croatian local dialects. U S. Ureland (ur.). *From contact linguistics to euro-linguistics: a linguistic odyssey across Europe and beyond*, 139–150. Berlin: Logos Verlag.
- Stepanić, Ž., Viočić-Koprivec, A. i Maslek, J. (2009). Kolokvijalno pomorsko nazivlje na dubrovačkom području. *Naše more*, 56, 5–6, 225–236.
- Šimunković, Lj. (1985). Meteorološka terminologija romanskog porijekla u dijalektima istočne obale Jadrana. *Vijesti pomorsko meteorološke službe*, 31, 3–4, 20–23.
- Šimunković, Lj. (1989). Romanizmi u dalmatinskim urbanim govorima. *Književni jezik*, 18, 3, 238–243.
- Šimunković, Lj. (2000). L'influsso del dialetto veneziano nel linguaggio della cucina e dell'arte culinaria sui dialetti della Dalmazia. U B. Van den Bossche, M. Bastiansen i C. Salvadori Lonergan (ur.). *Civiltà italiana Soavi sapori della cultura italiana*, 103–109. Firenze – München: Franco Cesati Editore.
- Šimunković, Lj. (2004). L'uso della lingua italiana in Dalmazia. U F. Bruni (ur.). *Niccolò Tommaseo: popolo e nazioni. Italiani, Corsi, Greci, Illirici. Atti del Convegno internazionale di Studi nel bicentenario della nascita di Niccolò Tommaseo*, 653–669. Roma – Padova: Editrice Antenore.
- Šimunković, Lj. (2005a). I calchi sintattici di provenienza italiana nei documenti e nelle parlate della Dalmazia. *Adriatico/Jadran*, 2, 185–191.
- Šimunković, Lj. (2005b). Romanizmi u govoru Imotske krajine. U N. Cambi (ur.). *Zavičajno blago u funkciji razvoja Zabiokovlja*, 135–143. Split: Književni krug Split.
- Šimunković, Lj. (2008). La terminologia riguardante gli attrezzi da pesca di origine romanza nelle parlate della regione di Spalato. *Adriatico/Jadran*, 2, 81–90.
- Šimunković, Lj. (2009a). *I contatti linguistici italiano-croati in Dalmazia. Hrvatsko-talijanski jezični dodiri u Dalmaciji*. Split: Dante Alighieri.
- Šimunković, Lj. (2009b). La terminologia marinara e peschereccia di origine italiana nelle parlate della Dalmazia. U M. L. De Nicolò (ur.). *Mediterraneo: sulle rotte dei relitti e dei linguaggi del mare*, 44–48. Comune di Cattolica: Istituzione Culturale della Regina.
- Šimunković, Lj. (2009c). I Calchi linguistici nel giornale »Il Regio Dalmata – Kraljski Dalmatin«. U B. M. Da Rif, F. Finotti i T. Piras (ur.). *Civiltà italiana e geografie d'Europa*, 296–300. Trst: Edizioni Università di Trieste.
- Šimunković, Lj. (2013). Composti ibridi e calchi linguistici provenienti dai contatti italo-croati nella parlata di Dubrovnik. U N. Balić-Nižić, L. Borsetto i A. Jusup Magazin (ur.). *Književnost, umjetnost, kultura između dviju obala Jadrana i*

dalje od mora. Letteratura, arte, cultura tra le due sponde dell'Adriatico ed oltre, 451–463. Zadar: Sveučilište u Zadru.

- Šimunković, Lj. (2014). Pseudoromanske inovacije u dubrovačkom govoru. U I. Peša Matracki, M. Ljubičić, N. Županović Filipin i V. Kovačić (ur.). *Zbornik Međunarodnoga znanstvenog skupa u spomen na prof. dr. Žarka Muljačića (1922. – 2009.)*, 207–201, Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu – FF Press.
- Šimunković, Lj. i Kezić, M. (2004). *Glosar kuhinjske i kulinarske terminologije romanskog podrijetla u splitskom dijalektu*. Split: Dante Alighieri Split.
- Šimunković, Lj. i Alujević Jukić, M. (2011). *Romanizmi u djelima Ive Tijardovića*. Split: Književni krug – Filozofski fakultet u Splitu.
- Škevin, I. (2011). Romanski utjecaji u poljodjelstvu: primjer govora Betine. *Adriatico/Jadran*, 1–2, 38–50.
- Škevin, I. (2012). Između arhaičnog (romanskog) i standardnog (hrvatskog) jezičnog elementa: koineizacija otočnih varijeteta. U L. Pon, V. Karabalić i S. Cimer (ur.). *Aktualna istraživanja u primijenjenoj lingvistici*, 171–184. Osijek: Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
- Škevin, I. (2013a). Koineizacija iz semiotičkog kuta, primjer betinskog semiotičkog prostora. *Fluminensia*, 1, 167–180.
- Škevin, I. (2013b). Su alcuni processi di denominazione: tra l'innovazione e la specializzazione semantica (terminologia peschereccia di Betina). U N. Balić-Nižić, L. Borsetto i A. Jusup Magazin (ur.). *Književnost, umjetnost, kultura između dviju obala Jadrana. Letteratura, arte, cultura tra le due sponde dell'Adriatico*, 291–308. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Škevin, I. (2016a). Dialect levelling and changes in semiotic space. U M. H. Côté, R. Knooihuizen i J. Nerbonne (ur.). *The future of dialects: Selected papers from Methods in Dialectology XV*, 281–304. Berlin: Language Science Press.
- Škevin, I. (2016b). L'/Le arte dei pescatori (Il caso di Betina). U N. Vuletić, Á. Pérez, X. Afonso, G. Gil i J. Enrique (ur.). *Mari romanzi, mari del contatto: lessico e paremiologia*, 173–185. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Škevin Rajko, I. (2021). Dijalektalne promjene u govoru Betine na primjeru terminologije maslinarstva. *Croatica et Slavica Iadertina*, 17–1, 183–201.
- Škevin Rajko, I. i Tolić, K. (2021). Il ruolo della rete sociale nel mantenimento del lessico velico e peschereccio nella varietà croato-ciacava di Betina. U M. Bezić i S. Bralić (ur.). *Hrvatsko-talijanske filološke studije u čast profesorici emeriti Ljerki Šimunković*, 225–244. Split: Filozofski fakultet u Splitu.
- Šupuk, A. (1952). Strani sintaktički utjecaj u našem primorskom govoru. *Pitanja suvremenog književnog jezika*, 2, 2, 246–270.

- Tagliavini, C. (1938). I rapporti di Venezia coll'Oriente Balcanico. Cenni sulla diffusione degli elementi veneti nel lessico delle lingue balcaniche. *Atti della XXVI Riunione della Società Italiana per il Progresso delle Scienze (Venezia, 12 – 18 settembre 1937)*, 3, 1, 115–123.
- Tagliavini, C. (1942). Sugli elementi italiani del croato. U M. Bartoli i dr. (ur.). *Italia e Croazia*. 377–454, Rim: Reale Accademia d'Italia.
- Tekavčić, P. (1976). O kriterijima stratifikacije i regionalne diferencijacije jugoslavenskog romanstva u svjetlu toponomastike. *Onomastica Iugoslavica*, 6, 35–56.
- Tekavčić, P. (1982). Le due sponde dell'Adriatico nei due millenni di storia linguistica romanza. *Abruzzo*, 20, 1–3, 41–60.
- Tomelić Ćurlin, M. i Mihaljević, N. (2007). Romanski jezični utjecaj u terminologiji kuće u Župi na poluotoku Pelješcu. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 35, 2, 379–396.
- Tomelić Ćurlin, M. i Kekez, A. (2016). Generacijske razlike u upotrebi romanizama iz semantičkog polja za namještaj u govoru Šestanovca. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Splitu*, 8, 105–131.
- Ursini, F. (2000). Venezianismi marinareschi lungo le coste orientali dell'adriatico. U F. Fusco, V. Orioles i A. Parmeggiani (ur.). *Processi di convergenza e differenziazione nelle lingue dell'Europa medievale e moderna*, 343–351. Udine: Forum.
- Ursini, F. (2003). La Romania submersa nell'area adriatica orientale. U G. Ernst, M. D. Gleßgen, Ch. Schmitt i W. Schweickard (ur.). *Romanische Sprachgeschichte Historie linguistique de la Romania*, 683–694. Berlin – New York: De Gruyter Mouton.
- Vaglio, L. (2010). Osservazioni sugli italianismi nei drammi di Marino Darsa. Il caso di »Novela od Stanca«. U R. Tolomeo (ur.). *Marino Darsa e il suo tempo*, 153–176. Venezia: La Musa Talia.
- Velić, L. (2019). Udio talijanizama i turcizama u kninskome govoru. *Croatica et Slavica ladertina*, 15, 2, 425–442.
- Vidos, B. E. (1962). I problemi dell'espansione della lingua nautica veneziana con particolare riguardo all'Oriente Balcanico. *Bollettino dell'Atlante linguistico mediterraneo*, 4, 13–20.
- Vidović, R. (1974). O frekvenciji romanskog leksika talijanskog mletačkog porijekla u splitskom čakavskom govoru. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 2, 5–122.
- Vidović, R. (1978). *Čakavske studije*. Split: Čakavski sabor.
- Vidović, R. (1984). *Pomorski rječnik*. Split: Logos.
- Vidović, R. (1993). *Jadranske leksičke studije*. Split: Književni krug.

- Vigato, I. (2017). Leksičke osobitosti silbenskoga pučkog igrokaza *Ki će mi šoldi dat*. *Croatica et Slavica Iadertina*, 13–1, 13, 17–37.
- Vinja, V. (1951). Calque linguistique u hrvatskom jeziku Marka Marulića. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Zagrebu*, 1, 547–566.
- Vinja, V. (1954). O nekim oblicima romansko-slavenskih jezičnih miješanja: križanja – hibridne složenice – hibridne složenice tautološkog tipa. *Zbornik radova Filozofskog fakulteta u Zagrebu*, 2, 199–208.
- Vinja, V. (1957). Alcuni tipi di incroci linguistici neolatino-slavi. *Studia Romanica Zagrabiensia*, 3, 31–44.
- Vinja, V. (1967). Tautološki rezultati jezičnih dodira. *Suvremena lingvistika*, 4, 90–99.
- Vinja, V. (1977). Struktura i etimologija jadranskih naziva za riblje parove »trilja – barbun« i »skuša – lokarda«. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 7, 2, 5–45.
- Vinja, V. (1985a). Etimološki prilozi čakavskoj aloglotiji I. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 13, 1, 57–78.
- Vinja, V. (1985b). Etimološki prilozi čakavskoj aloglotiji II. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 13, 2, 3–14.
- Vinja, V. (1986a). *Jadranska fauna. Etimologija i struktura naziva. – Prva i druga knjiga*. Split: Logos.
- Vinja, V. (1986b). Hibridni rezultati jezičnih dodira. *Filologija*, 14, 419–432.
- Vinja, V. (1987). Etimološki prilozi čakavskoj aloglotiji III. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 15, 1, 3–41.
- Vinja, V. (1994). Opreka grad vs. selo u prihvatanju aloglotskih leksičkih elemenata. *Folia onomastica Croatica*, 3, 133–141.
- Vinja, V. (1998). *Jadranske etimologije. Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*, I. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Školska knjiga.
- Vinja, V. (2003–2004). *Jadranske etimologije. Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*, II – III. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Školska knjiga.
- Vlastelić, A. i Stolac, D. (2011). Talijanizmi u reklamnom diskursu. *Tabula*, 9, 248–257.
- Vuletić, N. (2007). Toponimi romanskog postanja na Ugljanu i Pašmanu. U V. Skračić (ur.). *Toponimija otoka Ugljana*, 345–360. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Vuletić, N. (2017). Croatian in the Mediterranean context: language contacts in the Early Modern Croatian lexicography. *Lexicographica – International Annual for Lexicography / Internationales Jahrbuch für Lexikographie*, 33, 69–94.

- Vuletić, N. (2019). L'elemento veneto nel lessico della fauna marina in Dalmazia Settentrionale: prospettiva geolinguistica. U G. Marcato (ur.). *Itinerari dialettali Omaggio a Manlio Cortelazzo*, 139–150. Padova: CLEUP.
- Vuletić, N. i Skračić, V. (2017). Iz kaljskoga tradicionalnog pomorskog i ribarskog leksika. U J. Faričić (ur.). *Kali*, 443–451. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Vuletić, N. i Skračić, V. (2018). *Leksik morske faune u sjevernoj Dalmaciji. Prvi dio: rječnik pučkoga nazivlja*. Zadar: Sveučilište u Zadru.
- Vuletić, N. i Skračić, V. (2020). Specifični južnočakavski leksik morske faune (s posebnim osvrtom na sjevernu Dalmaciju). U J. Bratulić, G. Čupković i J. Galić (ur.). *Dijalekti, jezična povijest i tradicija. Zbornik u čast Josipu Liscu*, 799–818. Zadar – Zagreb: Sveučilište u Zadru – Matica hrvatska – Ogranak Matice hrvatske u Zadru.
- Vuletić, N. i Skračić, V. (2021). Scambi lessicali nel mare delle Kornati. U C. Marcato (ur.). *Grado, la lingua del mare, l'Atlante Linguistico Mediterraneo*, 205–232. Alessandria: Edizioni dell'Orso.
- Vulić, S. (2006). Uloga romanizama u zbirci pjesama »Na raskrižju vitriv« Tomislava Meštrića. *Croatica et Slavica Iadertina*, 2, 2, 327–335.
- Vulić, S. i Šimunković, Lj. (2015). O leksičkim različitostima dubrovačkoga i splitskoga organskog idioma. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 43, 1–2, 31–60.
- Vulić-Vranković, S. i Šimunković, Lj. (2013). O leksičkim razlikama dubrovačkoga i splitskoga govora / Sulle differenze lessicali tra le parlate di Dubrovnik e di Split. *Adriatico/Jadran*, 1–2, 25–52.
- Županović, N. (2008). Talijanizmi u »Hvarinji« Martina Benetovića: primjeri prebacivanja kodova. *Fluminensia*, 20, 1, 33–53.
- Županović, N. (2009). Toponimija područja šibenske Rogoznice. *Folia onomastica Croatica*, 18, 267–297.
- Županović Filipin, N. (2018). Romanizmi u govoru Rogoznice: promjene u leksiku krajem 20. i početkom 21. stoljeća. U N. Lanović, M. Ljubičić, M. Musulin i dr. (ur.). *Poglavlja iz romanske filologije: u čast akademiku Augustu Kovačecu o njegovu 80. rođendanu*, 793–814. Zagreb: FF Press.

4. ZAKLJUČAK

U ovom radu nastojali smo popisati studije koje se bave proučavanjem talijanskog jezičnog utjecaja i talijanizama u govorima Dalmacije i prikazati njihov kronološki slijed. Cilj nam je bio ukazati na brojnost i raznovrsnost studija koje se bave ovom tematikom uokvirenom slavensko-romanskim i hrvatsko-talijanskim vezama koje su obilježile prošlost Dalmacije, a čiji su tragovi i danas prisutni u dalmatinskom kulturno-povijesnom nasljeđu kao i u jeziku. Sastavljeni popis radova zasigurno nije ni konačan ni potpun. Ipak, nadamo se da će popisani radovi biti korisno polazište i poticaj za buduća istraživanja talijanskog jezičnog utjecaja ne samo u govorima Dalmacije, nego i u hrvatskom jeziku i ostalim njegovim govorima, posebice govorima Istre i Kvarnera u kojima je ovaj utjecaj najjači.

LITERATURA

- Bezić, M. i Čudina Turčinov, N. (2024). Talijanizmi u Smojinim čakavskim kronikama. U M. Nigoević i A. Runjić-Stoilova (ur.). *Smojinih 100. Monografija u povodu 100. godišnjice rođenja Miljenka Smoje*, 31–47. Split – Zagreb: Filozofski fakultet u Splitu – Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku.
- Filipi, G. (1997). *Betinska brodogradnja – etimologijski rječnik pučkog nazivlja*. Šibenik: Županijski muzej Šibenik.
- Gačić, J. (1979a). Romanski elementi u splitskom čakavskom govoru. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 9, 1, 3–54.
- Gačić, J. (1979b). Romanski elementi u splitskom čakavskom govoru. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 9, 2, 107–155.
- Gačić, J. (2002). Stratificazioni adriatiche e il triestino. *Annales Series Historia et Sociologia*, 12, 1, 87–94.
- Gačić, J. (2003). Jezična slojevitost na istočnoj obali Jadrana i dalmatinskomletački dijalekt. *Filologija*, 41, 21–32.
- Galović, F. (2013). Romanski elementi u nazivlju odjevnih predmeta, obuće i modnih dodataka u milnarskome idiomu. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 41, 1–2, 159–188.
- Galović, F. (2014). Nazivi za zanimanja, zvanja i počasne službe romanskoga podrijetla u govoru Ložišća na otoku Braču. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 42, 1–2, 87–112.
- Galović, F. (2017). Jedna skupina riječi romanskoga postanja u mjesnome govoru Pražnica na otoku Braču. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 45, 1–2, 23–54.
- Galović, F. (2019). Slastice u ložiškome govoru – prinos poznavanju romanizama. *Čakavska rič – polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 47, 1–2, 29–46.

- Galović, F. i Papić, K. (2016). Imenice romanskoga podrijetla u semantičkoj sferi odjevnih predmeta, obučte te modnih i drugih dodataka u ložiškome govoru. *Čakavska rič –polugodišnjak za proučavanje čakavske riči*, 44, 1–2, 79–129.
- Galović, F. i Marković, I. (2021). Termini romanzi per i dolci nella parlata di Umazzo Inferiore (Donji Humac) sull'isola di Brazza. *Annales. Series historia et sociologia*, 31, 2, 341–354.
- Jernej, J. (1956). Sugli italianismi penetrati nel serbo-croato negli ultimi cento anni. *Studia Romanica*, 1, 55–82.
- Lisac, J. (2003). *Hrvatska dijalektologija 1. Hrvatski dijalekti i govori štokavskog narječja i hrvatski govori torlačkog narječja*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Lisac, J. (2009). *Hrvatska dijalektologija 2. Čakavsko narječje*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- Ljubičić, M. (2011). *Posuđenice i lažni parovi. Hrvatski, talijanski i jezično posredovanje*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Marković, I. (2019). *Govori grada Zadra s rječnikom romanizama*. Zagreb – Zadar: Hrvatska sveučilišna naklada – Sveučilište u Zadru.
- Nigoević, M. (2007c). *Romanizmi u Berekinu*. Split: Redak.
- Skok, P. (1971 – 1974). *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I – IV. Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti.
- Sočanac, L. (2004). *Hrvatsko-talijanski jezični dodiri s rječnikom talijanizama u standardnome hrvatskom jeziku i dubrovačkoj dramskoj književnosti*. Zagreb: Nakladni zavod Globus.
- Šimunković, Lj. (2009). *I contatti linguistici italiano-croati in Dalmazia. Hrvatsko-talijanski jezični dodiri u Dalmaciji*. Split: Dante Alighieri.
- Šimunković, Lj. i Kezić, M. (2004). *Glosar kuhinjske i kulinarske terminologije romanskog podrijetla u splitskom dijalektu*. Split: Dante Alighieri Split.
- Šimunković, Lj. i Alujević Jukić, M. (2011). *Romanizmi u djelima Ive Tijardovića*. Split: Književni krug – Filozofski fakultet u Splitu.
- Tagliavini, C. (1942). Sugli elementi italiani del croato. U M. Bartoli i dr. (ur.). *Italia e Croazia*. 377–454, Rim: Reale Accademia d'Italia.
- Vidović, R. (1978). *Čakavske studije*. Split: Čakavski sabor.
- Vinja, V. (1986). *Jadranska fauna. Etimologija i struktura naziva. – Prva knjiga*. Split: Logos.
- Vinja, V. (1998). *Jadranske etimologije. Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*, I. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Školska knjiga.
- Vinja, V. (2003 – 2004). *Jadranske etimologije. Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku*, II – III. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Školska knjiga.
- Vuletić, N. i Skračić, V. (2018). *Leksik morske faune u sjevernoj Dalmaciji. Prvi dio: rječnik pučkoga nazivlja*. Zadar: Sveučilište u Zadru.

STUDY ON THE ITALIAN LINGUISTIC INFLUENCE AND ITALIANISMS IN THE DIALECTS OF DALMATIA: AN ALPHABETICAL AND A CHRONOLOGICAL LIST OF SELECTED STUDIES

Summary

The aim of the paper is to list studies that examine Italian influence and Italianisms in the lexis of Dalmatian dialects, in particular the Chakavian ones. Through a systematic search of bibliographic databases and online repositories of academic studies, as well as by consulting literature related to the Italian language influence and Croatian-Italian language contacts in Dalmatia, 202 studies published in the last one hundred years were listed and analysed. Two lists of studies were created: an alphabetical and a chronological list. Based on the content of the studies, the methodology used and the results of the research, it was concluded that the largest number of studies examine Italianisms and calques created according to the Italian model. The analysed corpora were collected from dialect dictionaries, newspapers, literary works and archival sources, as well as from interviewees and on field research. The corpora were analysed at the etymological, phonological, morphological, lexical and semantic level using methodology from the fields of contact, contrastive, historical and functional linguistics, sociolinguistics, onomastics, glottodidactics and stylistics.

Key words: *Italian language influence; Italianisms; Dalmatian dialects; lexis; language contacts.*

LO STUDIO DELL'INFLUSSO LINGUISTICO ITALIANO E DEGLI
ITALIANISMI NELLE PARLATE DELLA DALMAZIA:
ELENCO CRONOLOGICO E ALFABETICO DEGLI STUDI
SELEZIONATI

Riassunto

Lo scopo del contributo è quello di elencare studi che esaminano l'influsso italiano e gli italianismi nel lessico delle parlate dalmate, soprattutto quelle di tipo ciacavo. Attraverso una ricerca sistematica di banche dati bibliografiche e archivi di pubblicazioni online, nonché la consultazione della bibliografia relativa all'influsso linguistico italiano e ai contatti linguistici croato-italiani in Dalmazia, sono stati elencati e analizzati 202 studi pubblicati negli ultimi cent'anni. Sono stati creati due elenchi di studi: un elenco alfabetico e un elenco cronologico. In base al contenuto degli studi, alla metodologia utilizzata e ai risultati della ricerca, si è concluso che il maggior numero di studi esamina italianismi e calchi formati secondo il modello italiano. I corpora analizzati sono stati raccolti da dizionari dialettali, giornali, opere letterarie e fonti d'archivio, nonché da intervistati e tramite ricerche sul campo. I corpora sono stati analizzati a livello etimologico, fonologico, morfologico, lessicale e semantico utilizzando metodologie della linguistica del contatto, linguistica contrastiva, linguistica storica e linguistica funzionale, della sociolinguistica, dell'onomastica, della glottodidattica e della stilistica.

Parole chiave: *influsso linguistico italiano; italianismi; parlate dalmate; lessico; contatti linguistici.*

Podatci o autoricama

Dr. sc. Maja Bezić, izvanredna je profesorica zaposlena na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Splitu na Odsjeku za talijanski jezik i književnost. Područja su njezina nastavnoga i znanstvenoga rada: hrvatsko-talijanski jezični dodiri, povijest talijanskoga jezika i hrvatsko- talijanska kontrastivna analiza.

E-adresa: mbezig@ffst.hr

Hela Bešlić, sveučilišna je prvostupnica talijanskog i engleskog jezika i književnosti, studentica diplomskog studija Talijanistike i Anglistike na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Splitu.

E-adresa: hbeslic@ffst.hr